Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси
Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 5 июнь
ЧОРШАНБА
№ 106 (5.148).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ПИЛЛА ХИРМОНИГА БАРАКА

ҚАТОРДА НОРИНГ БЎЛСА

Ленин номли колхоз Охунбобоев районидаги иқтисодий жиҳатдан бақувват хўжаликлардан бири. Бу ерда барча соҳани бирдек ривожлантириш юзасидан аниқ тадбирлар изчил амалга оширилаяпти. Пиллакорлар баракали меҳнат қилишди. Илғорлар тажрибаси оммалаштирилганлиги, мусобақанинг оммавийлиги ва ошкоралиги таъминланганлиги, кутилган самарани берди. Кумуш тола ижодкорлари ваъданинг устидан чиқиш учун ҳал қилувчи дамларда тиним билмай меҳнат қилишди.

Рўзибой Мамажонов номи районда алоҳида ҳурмат билан тилга олинади. У тадбиркорлиги, ташкилотчилиги билан ўзи етакчилик қилаётган бригада аъзоларини мақсад сари бирдек сафарбар этмоқда. Меҳнатсеварлар ҳар қути қурт уруғидан 85 килограммдан кумуш тола топширдилар. Хом ашё ўзининг сифатлилиги билан ажралиб турибди.

Йўлчибой Акбаров бошлиқ бригада 61 қути қурт уруғини парваришлади. Пешқадам жамоанинг Мақсудахон Абдураҳмонова етакчилигидаги звеноси режани биринчилар қатори адо этди. Қувончлиси шуки, пиллакорлар меҳнатларига яраша даромад олмоқдалар. Шунингдек, райондаги А. Раҳимов номли, Фрунзе номли, Навоий номли, «Пахтакор», «Намуна» жамоа хўжаликларида ҳам пилла мавсуми кўнгилдагидек якунланаяпти.

А. ТЎХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. Ёшлар мураббийси Жамолиддин Эргашев (чапда) ва агроном Абдукарим Орипов пилла сифатини кўздан кечиришаяпти. 2. Ленин номли колхоз пиллакори Маъмурахон Юсупова. У ҳар қути қурт уруғидан қарийб 100 килограммдан хом ашё топширишга эришди.

А. КИМ олган суратлар.

МЎЛ ВА СИФАТЛИ

Нишон районидаги «Пахтаобод» давлат хўжалигида пилла мавсумига пухта тайёргарлик кўрилди. Қурт парваришланадиган аксарият хоналарда қулай шароит яратилди. Пиллакорларга амалий ёрдам, мадад кўрсатилди. Ҳамжиҳатлик, уюшқоқлик туфайли давлатга хом ашё топшириш қизғин бормоқда. Мақсад Дўстова, Ҳайитгул Худоёрова, Ашириғул Тошболтаева, Қизларой Рўзиева каби звено бошлиқлари мусобақага қизғин тус беришмоқда. Улар самарали меҳнат қилиб, режани муддатидан илгари бажардилар.

Б. ЖАББОРОВ.

ФИДОЙИ МЕҲНАТ САМАРАСИ

Янгийўл райони пиллакорлари жорий йилда ҳар қачонгидан самарали меҳнат қилдилар. Шу боис бош пиллахона лаборантларининг қўли-қўлига тегмайди. Улар қабул қилиб олинаётган маҳсулотнинг асосий қисми юқори сифатли эканлигини таъкидлашмоқда.

Район кумуш тола ижодкорлари 3.280 қути қурт уруғини меҳр билан парваришлашди. Давлатга 164 тонна хом ашё етказиб бериш режалаштирилган. Бу ўтган йилдагидан 8 тонна кўпдир. «Коммунизм», «ОССР 60 йиллиги», Ҳамроқул Турсунқулов номли жамоа хўжаликларининг меҳнатсеварлари барчага намуна бўлишди. Улар айни кунларда қўшимча мажбурият ҳисобига ҳосил топширишаяпти. Хўжаликларда тадбиркор, ташаббускор соҳа кишилари кўп. Раҳима Мансурова, Хадича Турсунова, Лола Норхўжаева, Гулсара Нурматова, Ҳалима Аҳмедова, Ўғилой Умарова каби кумуш тола ижодкорларининг бой тажрибаси муваффақиятга эришишда муҳим омил бўлди.

— Мутахассисларимиз мавсум давомида хонадонларда бўлиб, пилла қурти парваришлаётган кишиларга амалий ёрдам кўрсатдилар, — дейди пиллахона директори А. Алижонов. — Май ойидаги ёғингарчиликлар натижасида ҳарорат пасайиб кетди. Шунда кечаю кундуз меҳнат қилишга тўғри келди. Илғорлар тажрибаси, фан ютуқлари амалиётга жорий этилди. Тадбирларнинг шарофати туфайли ташвишли ҳол бартараф этилди. Эндиликда ҳосил чўғи барчани қувонтирмоқда.

М. УСМОНОВ,
Т. ЭРКИНОВ.

УЧҚЎРҒОН АРМУҒОНИ

Район Наманган вилоятида биринчи бўлиб давлатга пилла топшириш режасини бажарди. Қабул пунктларига 308 тоннадан ортиқ кумуш тола етказиб берилди. Муваффақиятга «Чорвадор», «Учқўрғон», Ленин номли давлат хўжаликлари, «Андижон», «Москва», «Партия XXIV съезди», «Янгиобод», «Ленинград», Охунбобоев номли, Ленин номли колхозлар муносиб ҳисса қўшдилар.

Район партия ташкилоти оммавий-сиёсий, ғоявий-тарбиявий ишларни намунали ташкил этди. Илғорлар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб борилди. Мақсадга эришишда тарғибот воситаларидан унумли фойдаланилди. Ноҳия пиллакорлари орасида яхши танилган Турғуной Исроилова, Хайрихон Дўстматова, Саодат Қўчқорова каби зарбдорлар ҳар қути қурт уруғидан 90 килограммдан хом ашё топширдилар. Районда пилла тайёрлаш қизғин давом этмоқда. Кумуш тола ижодкорлари имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна давлатга 18 тонна хом ашё топширишга аҳд қилдилар.

Н. ОХУНЖОНОВ.

ХУШХАБАР

Хушвақт Файзуллаева чорак асрдан буён Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозида пилладан юқори ҳосил етиштириб келмоқда. Тадбиркор, ташаббускор бу аёл ҳар қандай шароитда ҳам ваъданинг устидан чиқади. У оила аъзолари билан уч қути ипак қуртини меҳр билан парваришлади. Ҳал қилувчи дамларда кўп йиллик бой тажрибаси, қатъиятлилиги муҳим омил бўлди. Опа биринчилардан бўлиб ҳосил топширишга киришди. Муҳим ишда унга фарзандлари Эътиборхон, Зеҳниддин, Меҳриддин, Орифа, Гуласал яқиндан ёрдам беришаяпти. Дастлабки натижалар бу йил ҳам ҳосил чакки бўлмаслигини кўрсатмоқда.

Г. АҲАДОВА.

●

Чироқчи районидаги Охунбобоев номли давлат хўжалигида номи эл-юртга танилган кумуш тола ижодкорлари жуда кўп. Зайнаб Элмуродова уларнинг бири. Моҳир мураббий кўп йиллик меҳнат фаолияти давомида олти нафар шогирд тайёрлади. Арзон ва сифатли пилла етиштиришнинг ўзига хос тажриба мактабини яратди. Бу йил ҳам ўзаро мусобақага қизғин тус берди. Зиммасига оширилган мажбурият олиб, ҳамкасбларини меҳнат беллашувига чақирди. Айни кунларда Зайнаб Элмуродова хирмонга топшираётган пиллалар ўзининг сифатлилиги билан ажралиб турибди.

Б. БОБОРАҲМАТОВ.

●

Денов районидаги «8-Март» совхози пиллакорлари ўтган йили ажойиб меҳнат ютуғини қўлга киритишганди. Омилкорлик, ҳамжиҳатлик туфайли давлатга 12.631 килограмм кумуш тола топширилиб, режа 124 фоизга адо этилди. Ана шунинг ўзидан 97 минг сўм даромад қилинди.

Қўлга киритилган муваффақият барчани янги марралар сари руҳлантирди. Меҳнатсеварлар бу йил жами 310 қути қурт уруғини талаб даражасида парваришладилар. Хўжалик бўйича бу йил 13.100 килограмм қимматли хом ашё топширилади. Иш мажбуриятга яраша олиб борилаяпти. 276 звенода ҳосил топшириш қизғин бормоқда.

Ў. БЕКМУРОДОВ.

●

Карл Маркс номли давлат хўжалиги Қарши районидаги иқтисодий жиҳатдан бақувват хўжаликлардан ҳисобланади. Сўнгги йилларда айниқса пиллачилик жадал ривожланаяпти. Иззат Эгамова, Чўли Қўзиева, Муҳтарам Жумаева, Ҳайитой Холиёрова, Шарофат Имомова каби мусобақа пешқадамлари барчага намуна бўлишаяпти. Яхши ишлаётганлар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда.

Ҳ. НАЗАРОВ.

ҚАШҚАДАРЁДА ҒАЛЛА ЎРИЛМОҚДА

Қашқадарё водийсида ғалла ўрими бошланди. Карл Маркс номли давлат хўжалигининг деҳқонлари ўримга биринчилардан бўлиб киришдилар. Улар арпанинг районлаштирилган кузги «Қарши» навини йиғиштириб олишга киришдилар. Бу ердаги 600 гектар ғаллазорда мўл ҳосил етиштирилди.

Тўғри, яқинда ғаллазорларда бўлган бўрон бошоқларни ерга ётқизиб қўйди. Шундай қилиб механизаторлар ҳар гектар ердан мўлжалдаги 20 центнер арпани ўриб олишлари учун далани икки марта айланиб чиқишларига тўғри келади. Юз гектардан кўпроқ суғорма ерни эгаллаган лалми майдонлардан ҳам шундай ҳосил олиш кутилмоқда.

Доннинг бир қисми давлатга топширилади, режадан ташқари етиштирилгани эса жумҳурият Президентининг фармонига мувофиқ хўжалик меҳнаткашларига сотилади. Ғаллани қайта ишлаш учун давлат хўжалиги марказий қўрғонида тегирмон қурилиши ниҳоясига етказилмоқда, у бир сменада минг тоннадан кўпроқ ғаллани янчиб беради.

Қарши районининг бошқа давлат хўжаликларида ҳам комбайнлар далаларга олиб чиқилди. Жазирама иссиқ кунларнинг бошланиши Ўзбекистоннинг асосий ғаллакор минтақаларида ҳосил пишишини тезлаштиради. Вилоят ғаллакорлари 248,8 минг гектар ердаги ҳосилни ўриб-йиғиб олишлари керак.

В. ШУМАЙЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

АҲОЛИНИ ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ БИЛАН ТАЪМИНЛАШГА КОММУНИСТЛАР ЭЪТИБОРИНИ ҚАРАТАЙЛИК

1 июнь куни жумҳурият аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни ташкил этиш юзасидан тузилган Марказий Комитет комиссиясининг мажлиси бўлди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети котибиятининг қарорига биноан ўтказилган мажлис Марказий Комитет иккинчи котиби А. С. Ефимов раҳбарлигида ўтди. Таркибига жумҳурият Ички ишлар вазирлиги, прокуратураси, фуқаро авиацияси Ўзбекистон бошқармаси, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси, Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти вазирлиги, оммавий-ахборот воситаларининг раҳбарлари кирган комиссия кейинги вақтда Ўзбекистон ССРнинг бир қанча минтақаларида аҳоли озиқ-овқат таъминоти ёмон ташкил этилганлиги муносабати билан асосли равишда норозилик билдираётганини таъкидлади. Назоратсизлик, жумҳуриятимизда қабул қилинган қарорларни бажаришга мансабдор шахслар масъулиятсизлик билан муносабатда бўлаётгани натижасида чайқовчилик, молларни яшириб қўйиш кучаяётгани, харидорларни алдаш ва улар ҳақига хиёнат қилиш, жумҳурият ташқарисига озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда саноат молларини катта ҳажмда ташиб кетиш кўпаяётгани таъкидланди.

Комиссия Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Дон маҳсулотлари вазирлиги ва Ўзбекбирлашув раҳбарларининг ахборотларини тинглади. Мазкур раҳбарлар жумҳуриятимизда яқин ойларда аҳолини белгиланган нормаларга кўра асосий озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масаласи ҳал этилганини маълум қилишди. Айрим вилоятлар, шаҳарлар ва районларни мазкур масала юзасидан муттасил равишда текшириб туриш режалаштирилди. Жамоатчилик фикрини ўрганишга, аҳолидан тушаётган ташвишли хабарларга зудлик билан эътибор қилишга катта аҳамият берилди. Ахборот тўплашда жумҳурият ва маҳаллий рўзномаларнинг таҳририятларидан, Ўзбекистон ССР телекўрсатуви ва радио эшиттиришларидан, шунингдек, «шошилинч телефонлар», «бевосита алоқа йўллари», каби ва шунга ўхшаш усуллардан кенг фойдаланилади. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси, Автомобиль транспорти вазирлиги ва Алоқа вазирлиги ҳамда фуқаро авиациясининг Ўзбекистон бошқармаси раҳбарларига чайқовчиликка қарши, халқ истеъмол молларини ғайриқонуний тарзда жумҳурият ташқарисига олиб кетиш ҳолларига қарши курашни кучайтириш юзасидан тегишли топшириқлар берилди.

Қорақалпоғистон жумҳурият партия комитетига, вилоятларнинг партия комитетларига ва Тошкент шаҳар партия комитетига аҳолини озиқ-овқат билан таъминлаш юзасидан шундай комиссиялар тузиш тавсия қилинди.

ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Тошкент вилоят партия комитети бюросининг мажлиси бўлди. Мажлисда «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг партия сафларини мустаҳкамлаш тўғрисидаги 1990 йил 21 ноябрдаги қарорини бажариш борасида Ангрен, Олмалиқ, Бекобод шаҳар партия комитетларининг иши тўғрисида»ги масала муҳокама қилинди.

Ангрен, Олмалиқ, Бекобод шаҳарлари партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари партия сафларини мустаҳкамлаш, коммунистларнинг жамиятда юз бераётган мураккаб сиёсий ва иқтисодий жараёнларга таъсирини кучайтириш юзасидан ўз иш усул, шакл ва услубларини янгилашга интилаётганликлари таъкидланди. Улар иқтисодий ислоҳотни фаол ўтказиш учун раҳбар коммунистлар масъулиятини кучайтириш, танглиикка қарши тадбирларни амалга ошириш, меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш муаммоларини ҳал этишда ташаббус кўрсатиш бўйича кўпгина тадбирларни кўрдилар.

Бироқ олиб борилаётган иш савияси шаҳарларда тўпланиб қолган кескин муаммоларга тўла жавоб бермайди. Шаҳар партия ташкилотларида назарий ишнинг аҳамияти сусайтириб қўйилган, бу ҳол улар фаолиятининг сифатига сезиларли таъсир қилмоқда.

Бюро шаҳар партия комитетларига бундан буён одамларни қизиқтираётган масалалар партия ташкилотлари диққат эътиборида бўлиши лозимлигини тавсия этди. Партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари воқеалар ривожланишига аниқ ва ўз вақтида акс садо бера олишлари, меҳнаткашлар кайфиятларидаги ўзгаришларни тўғри сеза билишлари, вазиятни олдиндан айтиб бера олишлари, энг кўп қизиқиш туғдирган масалаларни моҳирлик билан ажрата олишлари, жамоаларда қулай маънавий-руҳий муҳит яратишлари керак. Партия ташкилотларининг куч-ғайратини бозор муносабатларига ўтиш билан боғлиқ ҳолда одамларнинг кундалик эҳтиёжлари ва узоқ муддатли манфаатларини ҳисобга олиб олдиндан чоралар кўришлари керак. Бу масалаларни коммунистлар муҳокамасига, жамоатчилик, маъмурият олдига қўйиш лозим.

«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасида 1991 йил 15 майда эълон қилинган «Ташаббусни бой берган райком» мақоласи тўғрисида»ги масала Пискент район партия комитети бюро аъзолари иштирокида муҳокама қилинди.

Мазкур масала юзасидан вилоят партия комитети бюроси аъзолари С. Мамарасулов, Ш. Маҳмудова, В. Гордиенко, С. Сайдалиев, Ш. Жалилов, Ж. Шарипов, Ш. Бобоев, Х. Орипов, М. Холиқова, З. Фозилова ўртоқлар ўз муносабатларини билдирдилар.

Бюро «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасида юқоридаги сарлавҳа билан эълон қилинган мақолада баён қилинган танқидий мулоҳазалар тўғрилигини таъкидлади.

Ўзбекистон Компартияси Пискент район комитети фаолиятини ўрганиш шуни кўрсатмоқдаки, райкомнинг бюроси, котиблари район партия ташкилоти иш услубини янгичасига қайта қуролмадилар, иқтисодиётни ислоҳ қилиш ва меҳнаткашлар турмушини яхшилаш юзасидан Ўзбекистон Компартиясининг Ҳаракат дастури талаблари бажарилишини таъминламаяптилар. Район партия комитети районни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш истиқболларини ишлаб чиқиш билан шуғулланмаяпти. Коллегиал идоралар мажлисларида кўриб чиқилаётган масалалар асосан жорий тусда бўлмоқда. Хўжалик ва шўро идоралари раҳбар коммунистлари фаолияти устидан назорат бўшаштириб юборилган. Уларнинг ҳисоботлари етарли талабчанлик қилинмай, номигагина эшитилади.

Район партия комитети аппарати ходимлари, партия фаоллари, бошланғич партия ташкилотлари, район партия ташкилоти олдида турган долзарб, муҳим вазифаларни ҳал этишга кўпинча йўналтирилмайдилар. Натижада районни ривожлантиришнинг истиқболли йўналишлари амалга оширилмай қолди. Саноатда, қурилиш, ижтимоий соҳада салбий йўналишлар кучайиб бормоқда.

Район партия ташкилоти фаолияти умуман бўшаштириб юборилганлиги туфайли шундай аҳвол юз берди. Бу биринчи навбатда шу билан изоҳланадики, район партия комитети бошланғич партия ташкилотларида кундалик иш олиб боришдан амалда четлашиб қолди, райком ва юқори идоралар қарорларининг коммунистларга етказиш ва уларнинг бажарилишини уюштириш билан шуғулланмаяпти.

Район ижтимоий-иқтисодий ривожланишига партия таъсирини сусайтириб юборганлиги, ташкилотчилик ва сиёсий иш савияси пастлиги, барча бўғинлардаги раҳбар коммунистларга талабчанлик сустлиги, оммага ғоявий таъсир кўрсатиш системаси секин қайта қурилаётганлиги учун КПСС аъзолари — район партия комитетининг биринчи котиби Т. Х. Ҳолбоев, район ижроия комитетининг раиси Ж. Отақулов ўртоқларга ҳайфсан эълон қилинди. Йўл қўйилган камчиликларда айби бўлган бошқа раҳбар коммунистларнинг жавобгарлигини муҳокама қилиш район партия комитети бюросига топширилди.

Район партия комитети бюросига Ўзбекистон Компартиясининг Ҳаракат дастурини амалга ошириш, район партия ташкилоти фаолиятини такомиллаштириш, кўрсатиб ўтилган ишдаги камчиликларни бартараф этиш юзасидан зарур тадбирлар кўриш топширилди. Сайлаб қўйилган фаолларни, барча коммунистларни партиявий-сиёсий фаолиятнинг энг замонавий усулларини эгаллашга сафарбар қилинсин, уларнинг районни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш режаларини бажаришда фаол иштирок этишига эришилсин, раҳбар коммунистларнинг топширилган соҳада ишнинг аҳволи учун жавобгарлиги оширилсин, вақти-вақти билан уларнинг ҳисоботлари эшитиб турилсин.

Шу мақсадларда район партия комитети бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини кучайтириши керак. Доимий комиссияларнинг куч-ғайрати ҳам ана шу ишга сафарбар этилсин.

Район партия комитети Советлардаги партия гуруҳлари ишини йўлга қўйиши, совет органларидаги раҳбар коммунистлар фаолияти устидан назоратни кучайтириши, бюро мажлислари, пленумларда уларнинг ҳисоботларини тез-тез эшитиб туриши керак. Мафкура иши жонлантирилиши лозим. Меҳнат жамоаларида юз бераётган жараёнлар чуқур таҳлил қилиниши, коммунистлар билан оммавий-сиёсий ишларнинг янги шакл ва усуллари жорий қилиниши лозим.

Район ижроия комитетига (ўртоқ Ж. Отақулов) районни ривожлантиришнинг асосий техник-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш ҳамма тадбирлари мажмуасини ишлаб чиқиш тавсия қилинди.

Капитал қурилиш, шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш суръатлари жадаллаштирилиши, аҳолига савдо, маиший хизмат, транспорт хизмати ва бошқа соҳаларда кўрсатиладиган хизматлар кўпайтирилиши керак.

Аҳолини озиқ-овқат билан бирмунча тўлиқ таъминлаш мақсадида ҳар бир хўжалик қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш режаларини сўзсиз бажаришлари керак.

Бюро шунингдек КПСС аъзоси — Тошкент вилоят ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Т. А. Бобировнинг Ўзбекистон ССР халқ депутати вазифаларини қандай бажараётганлиги тўғрисидаги ҳисоботини ҳам тинглади.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Марказий Комитет ва вилоят партия комитети сиёсий маориф уйлари ва кабинетларини ижтимоий-сиёсий марказларга айлантириш тўғрисида»ги қарори шаҳар, район партия комитетлари томонидан қандай бажарилаётганлиги ва бошқа масалалар муҳокама қилинди.

ТАЖРИБА:
ўрганинг, қўлланинг,
кенг ёйинг

БОЗОР ШАРОИТИДА ХЎЖАЛИК ИҚТИСОДИЁТИ

Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхозда бугунги кун муаммолари қандай ҳал этилаяпти?

Бу колхоз — нафақат Қашқадарё вилоятида, балки жумҳуриятимизда ҳам иқтисодиёти бақувват, йирик хўжаликлардан бири. У «миллионер»лар сафига қўшилганига кўп бўлди, бугунги кунда ҳам давлат ғазнахонасидаги ҳисоб-ҳамёнида ўн миллион сўмдан зиёд маблағи бор. Ушбу бойликни тўплаш ва кўпайтириш осон бўлмаётир, албатта. Бунга аввало меҳнат аҳлининг ҳалол пешона тери эвазига, қолаверса, ишни тўғри, оқилона йўлга қўйиш орқасидан эришилмоқда.

Кўп нарса йўлбошчига боғлиқ. Чунки у илғорликка бошласа, ортидагилар унга эргашади. Шу жиҳатдан колхозчилар раҳбарга ёлчишган. Ўттиз йилдан бери Қурбон Ҳақбердиев бу ерда одамларга ҳамкор-у ҳамнафас. У 1961 йили раис бўлганида хўжалик давлатдан 1 миллион 400 минг сўм қарздор эди. Аста-секин иқтисодий аҳвол ўнглана борди. Маҳсулотлар етиштириш ортди, тармоқлар фойда келтира бошлади. Бу орада Қурбон ака партия органларида ишлади. Фрунзе номли колхоз бошқарувининг раислиги пайтида энгельсликлар ўзларига талаб қилишди. 1984 йилдан буён яна шу ерда. Жамоа хўжалигининг ишлаб чиқариши, ёрдамчи соҳалар дадил ривожланмоқда. Бозор иқтисодиётига ўтилган, нарх-наво қимматлашган ҳозирги шароитда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш юзасидан бир қанча тадбирлар амалга оширилаяпти. Бошқарув раиси Қурбон ҲАҚБЕРДИЕВ ана шулар тўғрисида ҳикоя қилади.

ТАМАЛ ТОШИ

Хўжалигимиз аъзолари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш учун яхши тажрибага, билим ва маҳоратга эга. Фан ва техника ютуқларини, илғор агротехника тадбирларини ишлаб чиқаришга дадил жорий этиш натижасида давлатга мўл-кўл хом ашё ва ноз-неъматлар етказиб берилмоқда. Колхоз иқтисодиёти мустаҳкамланиб, меҳнаткашларнинг моддий аҳволи ва турмуш шароити яхшиланаяпти. Шуни таъкидлаш керакки, бизнинг хўжалигимиз жумҳуриятимизда Совет ҳокимияти ўрнатилган дастлабки йилларларда ташкил топган. Икки йил бурун ўзининг 60 йиллигини нишонлади. Бугунги кунда у ривожланишнинг янги йўлига чиқиб олган, барча соҳалар фойда келтирмоқда.

Шубҳасиз турғунлик даври колхоз тарихида ҳам оғир из қолдирди. Ўшанда режа ва мажбуриятлар сунъий равишда оширилди. Турли кулфатлар бошга тушди. Район раҳбарлари колхозимиз жамғармаларини банк орқали бошқа хўжаликларга бўлиб беришга интилишди. Натижада кўпгина маблағимиздан бошқалар фойдаланишди. Кейинги беш-олти йилда юз берган ижобий ўзгаришлар бизга мадад берди. Хўжалик бошқаруви ўзгаларга қарз беришдан воз кечди. Олдингиларини ундирди. Фойда бермайдиган ишларга бош қўшмайдиган бўлди. Колхоз маблағига қурилган, бир вақтлар турли ташкилотлар ҳисобига ўтиб кетган асосий бинолар ва воситаларнинг қийматлари тўлатилди.

Эндиликда ҳар бир тийинни ўз ўрнида ишлатишга, хўжалик қудратига қудрат қўшишга, колхозчиларнинг моддий аҳволини яхшилашга интилаяпмиз. Меҳнат аҳли бунга жавобан ғайрат билан ишламоқда. 1990 йил ютуқларни мустаҳкамлаш даври бўлди. Жами 10 миллион 929 минг сўм даромад қилинди. Бу аввалги йилга нисбатан қарийб 2 миллион сўм кўпдир. Фойда эса кўзда тутилганидан 800 минг сўм зиёд, яъни 2 миллион 346 минг сўмни ташкил этди.

Бултур айниқса пахтакорларимиз қувончли натижаларга эришдилар. Заршунослар гектаридан 28 центнер ўрнига 30 центнердан сифатли хом ашё йиғиштириб олишди. Жўрақобил Туропов, Карим Ўроқов, Тилов Худойбердиев, Ғайби Файзиев бошлиқ бригадалар ҳосилдорликни гектар бошига 33—34 центнердан оширдилар. Давлатга 6.458 тонна оқ олтин сотилди.

Шунингдек, 932 тонна дон, 42 тонна картошка, 1691 тонна сабзавот, 159 тонна полиз, 233 центнер нўхат ва зиғир етиштирилди. Пилла, мева, узум сотиш кўпайди.

Хўш, ютуқлар омили нимада? Колхозчиларнинг моддий манфаатдорлиги ошаётганлиги, хўжалик ҳисоби асосида иш юритилаётганлиги, бригада пудрати ва бошқа илғор усуллар қўлланилаётганлиги шунга имкон бераётир. Энг асосий сабаб — деҳқонларимиз бой тажриба тўплашгани, янгиликлар ишлаб чиқаришга кенг жорий этилаётганлиги, ҳар соҳада омилкорлик билан иш юритилаётганлигидир.

Суғориладиган ер қишлоқ хўжалигида алоҳида аҳамиятга эга. Яқин-яқингача тупроқнинг ҳолати билан ҳеч ким ҳисоблашмай қўйганди. Натижада унинг таркиби ёмонлашди. Илгари ернинг унумдорлигини ошириш мақсадида гўнг, эски девор кесаклари, ариқ-зовурлар лойқаси, ҳовли-жойдан чиқадиган чиқиндилар экинзорларга кўплаб солинган. Афсуски, булар унутилганди. Пахта яккаҳокимлигига барҳам берилиши билан ернинг донадорлигини оширишни таъминловчи эски деҳқонча усуллар кенг қўлланила бошланди. Эндиликда тайёрга айёрлика чек қўяяпмиз.

Илғор иш усуллари ҳамма жойда ўз афзалликларини кўрсатаяпти. Бизда 1962 йили тўла хўжалик ҳисоби жорий этилганди. Шундан бери меҳнатни ташкил этишнинг кўплаб самарали шакллари ҳам синаб кўрилди. Жумладан, бригада ва оила пудрати, ижара жорий қилиниб, маҳаллий шароитга мувофиқлаштирилди. Беш йил муқаддам дастлаб икки бригада пудратга ўтказилди. Сўнгра уларнинг сони йил сайин ортиб борди. «Бригада пудрати мактаби» ташкил этилиб, тушунтириш ишлари олиб борилди. Меҳнат интизоми мустаҳкамланиб, топшириқ учун масъулият кучайди.

Колхозимиз ишлаб чиқаришида тажрибали деҳқонларнинг алоҳида ўрни бор. Уста пахтакорлар, моҳир чорвадорлар, сабзаваткору боғбонлар бизда кўп. Жўрақобил Туропов — шуларнинг бири. У ўзига ҳам, ўзгаларга ҳам талабчан. Ерни хазина сандиғи, меҳнатни эса унинг калити деб биладиганлардан. Айниқса янгиликка ўч одам. Ҳамиша илғор тажрибаларга таянади, замонавий усулларни қўллабқувватлайди. Жамоасидаги ҳар бир кишидан интизомли бўлишни, ишга виждонан ёндашишни талаб қилади, беғамлик, ўзибўларчилик, сусткашлик билан мутлақо келиша олмайди.

У бригадирлик қилаётганига чорак асрдан ошди. Бу йилларда аҳил жамоани моҳирона бошқарди. Ҳар қандай шароитда белгиланган режани бажарди. Муҳими, ўзи билан бирга ишлаётганлар қалбига йўл топа билди. Ж. Туропов бригадирлик фаолиятининг дастлабки йилида гектаридан 25 центнердан ҳосил олинганди. Бу кўрсаткич 35—40 центнерга кўтарилди. Жамоа биринчилар қаторида пудратга ўтди. 1988 йилда хўжалик бошқаруви билан 145 гектар ерни пудратга олиш юзасидан уч йиллик шартнома тузилди. Унинг мажбуриятлари муваффақиятли адо этилди. Ўтган йили ҳар гектаридан 30 центнер ўрнига 34,5 центнердан пахта тайёрланди. Хом ашёнинг ҳаммаси юқори навларга ўтди. Шунингдек, 30 гектар ерда дон учун маккажўхори, 35 гектарда помидор экиб, яхши ҳосил олинди. Ленин ордени, Октябрь революцияси, Ҳурмат белгиси орденлари нишондори, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Жўрақобил Туропов айни кезларда ҳам бригадасига бош-қош.

Хўжалигимиздаги Суюн Авазов, Тилов Худойбердиев, Карим Ўроқов ва бошқалар тўғрисида ҳам шундай илиқ гаплар айтиш мумкин.

Ҳаёт бир жойда тўхтаб турмайди. Пахтачиликда ҳам янги-янги навлар, фан ютуқлари жорий қилинмоқда. Бизда С-6037, Ф-108, «Оқ олтин» сингари кўпгина навлар синаб кўрилган. 1985 йилдан бери эса «Шаҳрисабз» навини аввалига кичик-кичик майдонларга экиб кўрдик. Эртапишар, серҳосил, вилтга чидамли эканлиги аёнлашгач, уни кенгайтира бордик. Ҳосили Ф-108 никига қараганда 10—12 кун барвақт пишади. Момиғи чаноқдан тошиб, тўкилиб кетмайди. Ғўзаси машина теримига қулай.

Янги нав Нафас Овлақулов бошлиқ бригадада экин майдонида тажрибадан ўтказилди. 1987 йилда 136 гектар ернинг 65 гектарига «Шаҳрисабз», қолганига Ф-175 навлари экилди. Биринчисидан гектар ҳисобига 34,6, иккинчисидан 18 центнердан ҳосил олинди. Кейинги йилларда ҳам яхши натижаларга эришилди. Ҳатто об-ҳаво ноқулай келган 1989 йилда бригада 126 гектар майдоннинг ҳаммасига 7—10 май кунлари қайтадан уруғ қадади. Шунда навнинг эртапишарлиги айни муддао бўлди. Жамоа йиғим-теримни бошқаларга нисбатан барвақт бошлаб, октябрь ойида режани бажарди.

Хўжалигимизда деҳқончиликдаги ютуқларимизнинг бош омиллари шулардан иборат. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл, сифатли ҳосил етиштиришда бу тажриба қўл келаяпти.

ЧОРВАЧИЛИК ЭЪТИБОРДА

Озуқа базасини мустаҳкамлаш — зарбдор тармоқнинг асоси. Мўл ем-хашак жамғарган чорвадорнинг кўнгли ҳамиша тўқ, дили ёруғ. Шу боисдан чорвачиликни ривожлантиришда даставвал озуқа тайёрлашга, унинг сифатига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ем-хашак экинларини экишга, улардан яхши ҳосил олишга интилиш кучайди. Алмашлаб экишга, фан ютуқларини қўлланишга қизиқиш ортди. Экин майдонларимизнинг бир қисми тошлоқ, яна бир қисми қаттиқ тупроқли ер. Кейинги майдонларда чуқур юмшатиш усули синаб кўрилди. Бу тажриба 1987 йилда ўтказилди. Уч йиллик бедазор иккинчи ўримдан 4—5 кун олдин суғорилди. Ўримдан кейин ППН-40 плуги билан 55—60 сантиметр чуқурликда ҳайдалди. Унга қиёслаш мақсадида бошқа бир экинзор одатдаги усулда, яъни 30 сантиметр чуқурликда шудгорланди. Ҳар иккаласида ҳам майдонларга бир хил экин — маккажўхори соф ҳолда, соя билан, сорго соя билан экилди. Уларнинг ҳосили макка дони сутлилик даврида йиғиштириб олинди. Тупроғи 60 сантиметр чуқурликда ҳайдалган, маккажўхори соя билан қадалган пайкалдан энг кўп кўк масса саранжомланди. Барча экинлар бўйича ўртача ҳосилдорлик 600 центнердан юқори бўлди. Одатдаги усулда шудгорланган майдондан гектаридан 80—120 центнер оз ҳосил етиштирилди. Беданинг ҳайдалмай қолдирилган қисмида кейинги ўримлардан 228,1 центнер ёки маккажўхорига нисбатан уч баравар оз озуқа тайёрланди.

Ем-хашак экинлари йиғиштирилгач, ўрни 25—30 сантиметр чуқурликда шудгорланди. Бу пайкалда кўкламда гербицидсиз чигит қадалди. Парвариш даврида чопиқ, қатор ораларига ишлов, суғориш сони озайди. Ёзда 60 сантиметр чуқурликда ҳайдалган бедапоянинг ҳар гектаридан кейинги йили 43,3, одатдаги усулда шудгорланган майдондан 40,4, кузда одатдагича ҳайдалган бедапоядан 30,7 центнердан пахта етиштирилди. Ёки ёзда чуқур ағдариб ҳайдалган бедапоянинг ҳар гектаридан 1016 сўм (маккажўхоридан олинган ҳосил билан бирга) соф фойда олинди.

Жўрақобил Туропов, Суюн Авазов бошлиқ бригадаларда 45 гектар кучли ўт босган майдонлар 50 сантиметр чуқурликда ағдариб ҳайдалганда ҳосилдорлик 6—8 центнер ошди. Шу тариқа тупроғи зичлашиб кетган қаттиқ ерни чуқур юмшатиш ва бегона ўт қалин пайкалларни чуқур ағдариб ҳайдаш афзалликлари барчага аён бўлди. Бу усул озуқа базасини мустаҳкамлашга, пахта ҳосилдорлигини оширишга кўмаклашди.

Илгари чорвачилик қолоқ соҳалардан бири эди. Уни ҳам фойдали тармоққа айлантирдик. Ўтган йили сут ва гўшт етиштириш ҳамда давлатга сотиш топшириқлари муваффақиятли уддаланди. Жами 1200 тоннадан зиёд сут, 157 тоннадан ортиқ гўшт тайёрланди. Ундан хўжаликка 2 миллион сўмдан ошиқ даромад келди. Чорвачиликни ривожлантириш осон кечгани йўқ. Аввало камчиликлар, резервлар аниқланди. Зарбдор соҳа малакали мутахассислар билан мустаҳкамланди.

Тармоқ маҳсулотларини кўпайтиришга қандай эришдик? Мен бунинг боисини одамларга эътибор кучайганлигидан, етарли озуқа базаси яратилганидан, шарт-шароит яхшиланганидан деб биламан. Авваллари оддийгина ўзаро мусобақа бўлмаган, чорвадорлар меҳнатига муносиб баҳо берилмаган. Бу каби камчиликлар барҳам топди. Соғувчилар беллашуви ҳар куни, ферма ходимлари мусобақаси ойида якунланди. Яна бир омил, тармоқдаги ишлар оила пудрати асосида йўлга қўйилди.

Шунингдек, моллар зотини яхшилашга эътибор кучайтирилди. Янги молхона ва бузоқхоналар қурилиб ишга туширилди. Тўрт йил муқаддам 1-фермага ҳар бири 1000 сўмдан 100 бош қора-ола зотли сигир келтирилди. 2-фермада эса швиц зотли қорамоллар кўпайтирилди. Шу тариқа подада наслдор, сермаҳсул говмишлар салмоғи ортди.

Илгари чорвадорлар узоқ-яқиндан қатнашарди. Уларга ферма ёнидан уйлар қуриб берилди. Бу кишиларнинг кайфиятини кўтариши билан бирга иш вақти ортиқча сарф бўлмаслигига имкон яратди. Чунки эндиликда одамлар келди-кетдининг ташвишидан қутулдилар.

Холиқул Муҳаммадиев аввалига пахтачиликда самарали меҳнат қилди. Бригадир, тажрибали деҳқон сифатида ҳурмат-эътибор қозонди. Узоқ йиллик хизмати эвазига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига эришди. Чорвадорлик унга иккинчи касб. Тўққиз йил муқаддам у 2-сут-товар фермаси мудирлигига ўтди. Ўшанда бу ердаги аҳвол ташвишли, иш ўз ҳолига ташлаб қўйилганди. Молхоналар тор биноларда жойлашганди. Ем-хашак етишмас, асосан юмушлар қўлда бажарилларди. Соғин сигирларнинг деярли ҳаммаси жайдари зотли бўлиб, сут миқдори оз эди.

Х. Муҳаммадиев мудир бўлгач, даставвал хўжалик раҳбарияти олдига кенг ва ёруғ молхоналар қуриш масаласини қўйди. Натижада замонавий бинолар қад кўтарди. Иккита бузоқхона, молхона, янги бостирма, майдончалар бунёд этилди. Сут соғиш агрегатлари ўрнатилди. Гўнгни чиқариш механизациялаштирилди. Донадор озуқа тайёрлаш цехи ишга туширилди. Сигирлар зоти яхшиланди. Бундан ташқари озуқа базасини мустаҳкамлаш мақсадида ер майдони ажратилди. Ем-хашак етиштирувчилар ферма маҳсулдорлигига қараб ҳақ оладиган бўлишди.

Буларнинг ҳаммаси сут булоғини тошириб, қорамоллар туёғини кўпайтирди. Бугунга келиб фермада жами қорамоллар 850 бошдан ошди. Уч йилдирки, чорвадорлар ижара пудрати асосида ишлашаяпти. Илғор усул ишга муносабатни ўзгартирибгина қолмай фойдани кўпайтирди, маҳсулот таннархини эса арзонлаштирмоқда. Кейинги йилларда ҳар говмишдан ўртача 2,5 минг килограммдан сут соғилаяпти. Моҳир соғувчилар эса маҳсулдорликни сигир бошига 3000—3100 килограммдан оширишмоқда.

Фермаларда қулай шароит яратилгани, ижарага ўтилгани чорвадорларнинг ўз касбларига иштиёқларини оширмоқда. 1-фермадан коммунист Санобар Ҳазратқулова соғувчиликни ардоқлаётганига 19 йил бўлди. Ҳозирги аҳвол, ижара тўғрисида сўрагудек бўлсангиз, тўлқинланиб гапиради. Бултур 23 бош соғин сигирни парваришлаб, ҳар биридан ўртача 3400 килограммдан сут соғди. Ойлик маоши 270—300 сўмдан тушди. Хўжалигимизда моҳир соғувчиларни ҳамма яхши билади, ҳурмат қилади. Мавлуда Хўжамова, Гулбаҳор Қаршиева, Тамара Ашурова, Султоной Муродалиева, Шарофат Арзиева, Гулчеҳра Бурҳонова шулар жумласидан.

Колхозимизнинг тўртта чорвачилик фермаси бор. Иккитаси сутчиликка, биттаси бўрдоқичиликка, яна бошқаси қўйчилик ва паррандачиликка ихтисослашган. Чорвадорларимиз жорий йилда 1250 тонна сут, 180 тонна гўшт, 25,7 центнер жун тайёрлаш мажбуриятини олишган. Дастлабки ҳисоб-китоблар йилнинг ўтган беш ойи топшириқлари ошириб уддаланганидан далолат бераяпти.

МУРУВВАТЛИ — ОМАДЛИ

Бозор иқтисодиётига ўтилган, нарх-наво қимматлашган бугунги кунда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш тобора муҳим аҳамият касб этмоқда. Колхозимиз иқтисодий жиҳатдан бақувват. Шунинг учун ўз аъзоларини, шунингдек, ҳудудимизда яшаётган кишиларни ҳозирги мушкул шароитда қийин аҳволга солиб қўймаяпти. Жамоа хўжалигимиз ҳисобидаги уйларнинг ҳаммаси 50 фоизли имтиёз билан колхозчиларга сотилди. Ишлаб чиқаришда фидойилик кўрсатган кексалардан 30 нафарига қўшимча нафақа пули берилмоқда. Ўтган йили меҳнат илғорларидан 41 нафарига ўзимизнинг «Хизмат кўрсатган пахтакор» унвонимизни бердик. Эндиликда улар газ, сув, электрдан фойдаланиш тўловларидан озод этилдилар. Буларни хўжалик тўлайди. Шунингдек, бундай унвон олганларнинг ойлик маошига 20 фоиз миқдорида қўшимча берилаяпти. Жорий йилдан бошлаб хўжалик вакиллари мажлисининг қарори билан колхозчиларга пенсия ёшига етганда, дам олишга кузатилаётганда қайтиб олмаслик шарти билан бирйўла 1000—1500 сўмдан, ёш келинкуёвларга эса 500 сўмдан ёрдам пули бериш мўлжалланмоқда.

Хўжалик бошқаруви колхозчиларнинг жажжи ўғил-қизлари тарбияланаётган 6 та доимий боғча ва 25 та мавсумий яслини ҳам ўз тасарруфига олиб, болаларни бу йилдан бепул овқатлантиришга қарор қилган. Дала ишлари қизғин кезларда, парвариш даврида ва йиғим-терим мавсумида далада ишловчилар текин овқат билан таъминланадилар.

Янгича шароитга ўтилгани ҳисобга олиниб, озиқ-овқат етиштириладиган майдонларни, боғ ва токзорларни янада кенгайтиришга, уларнинг ҳосилдорлигини оширишга эътибор кучайтирилмоқда. Ҳозир хўжалигимизда 2 та электр билан ҳаракатланувчи, тоғ этагидаги Шўрчи қишлоғида эса сув билан ишлайдиган тегирмонлар одамларга хизмат кўрсатаяпти.

Аҳолини арзон нархда зиғир ёғи билан таъминлашга интилаяпмиз. Бултур 60 гектар ерда зиғир, 20 гектар майдонда кунжут етиштирилди. Бу ёғ жувозларини кўпайтириш имконини бермоқда. Кейинги икки йилда уларнинг сони 6 тага ортиб, айни пайтда 8 тага етди. Ҳар куни 90—100 килограмм тансиқ маҳсулот ишлаб чиқарилаётир.

Жумҳурият Президентининг қишлоқ аҳли манфаатларини кўзлаб чиқарган фармонларини изчил амалга оширишга ҳаракат қилаяпмиз. Бизда 19 мингдан зиёд аҳоли бор. Ҳар йили уларнинг сони 600 нафарга кўпаймоқда. Ўнлаб янги оилалар қурилмоқда. Уларни турар жой билан таъминлаш доимий эътиборда. Республика раҳбариятининг қишлоқда яшовчиларга уй-жой учун ва қўшимча томорқа бериш тўғрисидаги қарорлари аниқ тадбирлар асосида бажарилмоқда. Бултур 650 оилага 215 гектар ер томорқа қилиб берилди. Президентимизнинг ўтган йил май ойидаги фармони бўйича одамларга 183 бош қорамол, 420 қўй-қўзи арзон нархларда сотилди. Эндиликда деярли барча колхозчиларнинг хонадонларида соғин сигирлар мавжуд. Ҳамма ишловчиларимизга 50 килограммдан буғдой, шунчадан арпа бердик.

Аҳолининг шахсий томорқа ва ёрдамчи хўжаликларини ривожлантириш, улардан маҳсулотлар олишни кўпайтириш тадбирлари кўрилмоқда. Ҳар бир бригадага ўз ёрдамчи хўжалигини юритиши учун 3—4 гектардан серунум ер ажратилмоқда. Унда ҳашар усулида меҳнат қилинади, мева-чева, озиқ-овқат, чорва учун ем-хашак етиштирилади. Ҳар бригадада 2—3 бош сигир, 10 бошгача қўйэчки, хоҳлаганча парранда асрашни йўлга қўйиш ҳаракатидамиз.

Томорқа эгаларига ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш пайида бўлаяпмиз. Очиғини айтганда, илгари улар бутунлай яккаланиб, ажралиб қолганди, ҳеч ким ҳол-аҳвол сўрамасди. Эндиликда вазият ўзгарди. Жамоа хўжалигимиз томорқадорларни арзон нархда сифатли уруғлик ва кўчатлар билан таъминлаяпти. Уларнинг ноз-неъматларини, маҳсулотларини сотишда ҳам кўмаклашмоқчимиз.

ҲАР СОҲАНИНГ ЎЗ ЎРНИ БОР

Хўжалигимизда сабзавотчилик, пиллачилик, боғдорчилик сингари тармоқлар билан биргаликда ёрдамчи соҳаларни ҳам ривожлантиришга эътибор бераяпмиз. Чунки биринчидан, булар ҳам колхоз иқтисодиётини мустаҳкамлашга хизмат қилаяпти, иккинчидан, ҳудудимизда яшовчи ишга яроқли аҳолини юмуш билан таъминлаш шуни тақозо этмоқда. Ҳар йили ўрта мактабни битираётган, армия сафидан қайтаётган ёшлар кўп. Бунинг устига узоққа қатнаб ишлаётганлар бор. Ана шуларга иш жойи яратиб бериш мақсадида аниқ тадбирлар белгилаб амалга оширилаяпти. Ўтган йили маъмурий идора ёнида икки қаватли маиший хизмат уйи фойдаланишга топширилди. Радио, телевизор, холодильник тузатиш цехида бултур 10-синфни тамомлаб, Қаршидаги ҳунар-техника билим юртида ўқиб келган ёшлар ишлашаяпти. Эндиликда хўжалик ўрамидаги 14 та қишлоқ аҳолиси бузуқ уй-рўзғор асбобларини тузаттириш учун овора бўлмайди. Тикувчилик цехи чеварлари ҳам ўзимизда мактабни битирган ва махсус курсни тугатган қизлардир.

Колхоз марказида қурилиш отряди базасида дурадгорлик цехи ташкил қилинди. Равшан Ибодов, Алимат Умаров каби моҳир усталар буюртма асосида эшик, дераза, ошхона жиҳозлари тайёрлашмоқда. Трактор боғида темирчилик цехи бор. Бу ерда ҳашар йўли билан ғиштдан темирни тоблайдиган печь ясалди. Колхозчилар кетмон, ўроқ, теша, болта сингари иш қуролларини бозордан қидириб юришмайди.

Эски ғишт заводимизни қайта таъмирлаб, қувватини йилига 2 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқарадиган қилиш ҳаракатидамиз. Шунингдек, мавсумий ишлайдиган заводимиз ҳам бор. У 1989 йили Ҳожимайдон қишлоғида фойдаланишга топширилганди. Завод майсентябрь ойларида ишлаб, 2 миллион дона хом ғишт тайёрлайди. Унинг 1000 донаси 40 сўмдан сотилмоқда. Булардан ташқари оҳак, асфальт цехлари ҳам мавжуд. Аҳоли оҳакнинг ҳар килограммини 15 тийиндан, асфальтнинг тоннасини эса 3 сўмдан олаяпти. Бу корхоналарда 100 киши меҳнат қилмоқда.

Режаларимиз қутлуғ. Яқин орада иккита қайта ишлаш корхонаси барпо этишни кўзлаяпмиз. Бири йилига 15 миллион шартли банка маҳсулот ишлаб чиқарадиган консерва заводи бўлади. Унинг ёнида идиш цехи ҳам қурилади. Бу объектни Пермь вилоятининг мутахассислари шартнома асосида тиклаб беришмоқда. Мазкур корхона ишга тушгач 500 киши юмушли бўлади.

Маъмурий идоранинг орқа томонида пишлоқ тайёрлайдиган цех бунёд қилинаяпти. Унда суткасига 2 тонна сут қайта ишланадиган бўлади, музқаймоқ, қатиқ, бринза ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Цех ускуналари Қаршидаги тижорат маркази орқали Австрия билан тузилган шартнома бўйича монтаж қилинмоқда. Унинг қурилишини Шаҳрисабздаги механизациялашган 131-кўчма колонна бинокорлари бажаришаяпти. Жорий йилда ушбу объектда 500 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилиши керак. Корхона қуриб битказилгач, 50 киши иш билан таъминланади.

Шунингдек, хўжалигимизда бир минг хонадонга мўлжалланган алоқа уйи, дорихона, савдо маркази қад кўтармоқда. Уларда 100 га яқин ёш қизлар меҳнат қилиши кўзда тутилмоқда.

ТУРМУШ КЎРКИ

Яхши меҳнат қилган киши яхши яшашга ҳақли. Биз қишлоқларимиз ижтимоий қиёфасини очиш, чиройига чирой қўшиш, аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш кераклигини ҳар лаҳзада ҳис этиб турибмиз. Хўжалигимизда ҳар бири 140 ўринли 6 та болалар боғчаси, 4 та ўрта ва 3 та тўлиқсиз ўрта мактаб бор. Жами аҳолимиз, юқорида айтганимдек, 19 мингдан ортиқ. Шундан 3100 киши колхоз ишлаб чиқаришида иштирок этмоқда.

Аҳолига намунали маданий, маиший, савдо ва медицина хизмати кўрсатиш учун барча шароитни яратишга интилаяпмиз. Ҳар қайсиси 2—6 минг китоб фондига эга бўлган бир нечта кутубхона эл хизматида. Клубимизда жумҳурият ва вилоят театрларининг санъаткорлари келиб, спектакллар намойиш этишади. Қишки ва ёзги кинотеатрларда ялпи бир ярим минг томошабинга хизмат кўрсатиш мумкин. 4 та кўчма киноқурилма бор. 40 та ҳаваскор санъаткорни бирлаштирган этнографик халқ дастамиз асосан колхозчилар ва пенсионерлардан иборат. Бу жамоа кўплаб кўрикларда қатнашиб, юқори ўринларни эгаллаган.

Колхозимиз қошида ўқув-ишлаб чиқариш комбинати фаолият кўрсатмоқда. Бунда тўртта ўрта мактабнинг ўқувчилари асаларичилик, боғбонлик, дурадгорлик, бичиш-тикиш каби касбларни ўрганишаяпти. Вақти-вақти билан механизаторлик курслари ташкил этилмоқда.

Республикамиз Президентининг аҳолини ичимли сув ва табиий газ билан таъминлаш юзасидан чиқарган фармони ҳам жадал бажарилмоқда. Бултур 76 минг сўм ажратилиб, Ҳожимайдон, Лайлаккон, Даҳяк қишлоқларига сув қувурлари ётқизилди. Қарийб 700 хонадон тоза ичимли обиҳаёт билан таъминланди. 17 километр узунликда газ қувурлари фойдаланишга топширилди. Бу билан марказий қўрғон — Тезгузар ва Катта Новқат қишлоқлари ҳамда вилоят кўз касалликлари шифохонаси тўлиқ газлаштирилди. Бу соҳадаги ишлар жорий йилда давом эттирилади. 56 километр узунликда газ қувурлари ўтказиш, мингга яқин хонадонга зангори олов олиб кириш мўлжалланган. 1992 йилда ҳамма қишлоқлар тўлиқ газлаштирилади. Ҳозиргача бунга 112,5 минг сўм маблағ сарфланди.

Кўплаб маданий-маиший бинолар ҳам қад ростламоқда. Бултур Бешкапа, Лайлаккон, Янги ҳаёт каби жами 6 та қишлоқда қариялар чойхонаси ишга туширилди. Даҳяк қишлоғида 440 ўқувчига мўлжалланган қўшқаватли мактаб, 140 ўринли боғча бинолари барпо этилди. Йўлларни равонлаштираяпмиз. 6 километрлик Лайлаккон — Ҳожимайдон, 12 километрлик Хуммон — Саксонкапа йўлларига асфальт ётқизилди. Хуллас, биргина ўтган йили қурилиш ва ободонлаштириш ишларига 2,3 миллион сўм капитал маблағ сарфланди. Бу йил ҳам 2 миллион сўм ажратилган.

●

Хўжалигимиз аъзолари бозор иқтисодиёти шароитида юзага келган қийинчиликларни мардонавор меҳнат билан енгишга, кўплаб хом ашё ва ноз-неъматлар етиштиришга қатъий бел боғлашган. Бу йил 5.940 тонна пахта, 85,5 тонна пилла, 1400 тонна дон, 1626 тонна сабзавот, 140 тонна полиз маҳсулотлари, 70 тоннадан зиёд картошка, 190 тонна мева, 205 тонна узум етиштириш белгиланган. Умуман йиллик даромадни 16 миллион сўмга етказиш, фойдани 3 миллион сўмдан ошириш мўлжалланаяпти. Ана шу ниятларни амалга оширишда мустаҳкам иқтисодиёт, бой тажриба қўл келишига ишончимиз комил.

Ёзиб олувчилар:
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири Э. ИБРОҲИМОВ ва СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси И. МАНСУРОВ.

* * *

СУРАТЛАРДА: тажрибали сут соғувчи Тамара Ашурова; моҳир чорвадорлар Гулнора Қамбарова (чапдан), Ўғилой Узоқова ва Ҳанифа Содиқова.

Ж. БОБОРАҲМАТОВ олган суратлар.

КПСС Марказий Комитети котибиятининг мажлисидан

Бошланғич ташкилотлар бурилиш маррасида

КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ўринбосари В. А. Ивашко раислигида КПСС Марказий Комитети котибиятининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Ҳозир партия ички турмушида бошланғич партия ташкилотлари ишини яхшилашдан кўра муҳимроқ муаммо бўлмаса керак. Чунки улар олдида меҳнат жамоаларида ўзлари тутган ўринни қайта англаб олиш, ишнинг ўзгарган шароитга мос янги шакл ва усулларини излаб топиш, коммунистларни аниқ ишларда жипслаштиришдек ниҳоятда муҳим вазифа вужудга келди. Агар бошланғич ташкилотлар мамлакатдаги ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий вазият ёмонлашиб бораётгани, КПССга ва социализмга хуруж лар қилинаётгани туфайли вужудга келган кескинликнинг бутун оғирлигини биринчи навбатда ўзларида ҳис қилаётганликлари ҳисобга олинса, социалистик позицияларда қатъий турган сиёсий куч бўлган КПССни мустаҳкамлаш йўлидаги асосий кураш шу соҳада бораётганлиги аён бўлиб қолади.

Партия қўйи идораларининг барчаси ҳам ўз бошига тушган синовларга дош беряптими? Афсуски, айрим бошланғич партия ташкилотлари довдираб қолганидан, жамоаларда ўз таъсирини йўқотиб қўйганлигидан, айримлари эса бутунлай тарқаб кетганидан далолат берувчи анчагина мисоллар бор. Ҳар бир бошланғич ташкилот ишлайдиган бўлиши учун нима қилиш керак?

Бу муҳим масала айниқса бошланғич партия ташкилотлари котибларининг яқинда тугалланган зонал кенгашларида кўп муҳокама қилинди. КПСС Марказий Комитетининг бошланғич ташкилотлар фаолиятини янгилаш комиссияси ташаббуси билан ўтказилган зонал кенгашлар 274 мингдан кўпроқ котибни турмуш ўртага қўйган саволларга кўплашиб жавоб излашга рағбатлантирди. Бу бошланғич ташкилотлар умумий миқдорининг ярмидан кўпроғини ташкил этади. Кенгашларнинг ишида Сиёсий бюронинг аъзолари, КПСС Марказий Комитети, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари Марказий Комитетлари, жумҳурият, ўлка ва вилоят партия комитетларининг котиблари иштирок этдилар.

Зонал кенгашлар давомида тўпланган бой материал КПСС Марказий Комитети котибиятининг мажлисида ҳар томонлама пухта муҳокама қилинди. КПСС Марказий Комитети ташкилий бўлими мудирининг биринчи ўринбосари Ю. И. Рижков хабар қилганидек, кенгашларда ўртага қўйилган масалаларни таҳлил этиш бу кенгашлар иштирокчиларини ҳаммадан ҳам кўра кўпроқ бошланғич ташкилотларнинг ҳуқуқий аҳволи, хўжалик, ишлаб чиқариш ишларини ҳал этишда иштирок этиш, шунингдек партия таркибини барқарорлаштириш ташвишлантираётганини кўрсатди.

Бугунги кунда хусусан ўткир, долзарб бўлган ана шу муаммолар теварагида қизғин фикр алмашиб олинди. Унда КПСС Марказий Комитетининг котиблари А. Н. Гиренко, В. А. Купцов, В. М. Фалин, Г. В. Семёнова, О. С. Шенин, КПСС Марказий назорат комиссияси раиси вазифасини бажарувчи Е. Н. Махов, КПСС Марказий Комитети ишлар бошқарувчиси Н. Е. Кручина қатнашдилар.

Кейинги вақтларда бир қанча жойларда мухолиф кучлар партия комитетларини корхоналар ҳудудидан ташқарига олиб чиқиш тўғрисида қилган талаблари, умуман партия ташкилотлари КПСС мухолифлари хоҳлаганидек, жамоалардан кетиши керак, деган маънони билдирмайди. «Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги 1990 йил 9 октябрда чиқарилган СССР Қонунида сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмаларининг фаолияти улар аъзоларининг ишдан бўш вақтида амалга оширилиши ва бу ишлар мазкур бирлашмалар ҳисобидан қилиниши назарда тутилган. Бошқа бирон бир чеклашлар, шу жумладан корхоналар ва муассасаларда сиёсий партиялар тузиш ва бу партияларнинг фаолиятини тақиқлаш тадбирлари қонунда кўзда тутилмаган. КПССга келганда, партия ташкилотлари тузилишининг ҳудудий-ишлаб чиқариш асосини мустаҳкамловчи унинг уставини СССР Адлия вазирлиги рўйхатдан ўтказган ва у қонуний кучга эгадир. Бу ишнинг ҳуқуқий томонидир ва уни барча коммунистлар билиши керак. Демак, давлат корхоналари, муассасалари, ташкилотларида партия ташкилотларини тақиқлашга бўлаётган уринишлар конституциявий қонунчиликка ва инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро ҳужжатларга зиддир.

Мажлисда сўзга чиққан кишилар жойларга сафар қилиб, минтақа кенгашлари ишида қатнашиб олган таассуротларига асосланиб, баъзи бошланғич партия ташкилотларининг хўжалик, ишлаб чиқариш масалаларини ҳал этишдан ўзини четга олганлиги уларнинг обрўсига жиддий путур етказганини ва меҳнаткашларнинг уларга нисбатан бўлган ишончини пасайтириб юборганини таъкидладилар. Шу сабабли вазиятни ҳисобга олиб, нафақат жамоалардаги ишлар аҳволига таъсир соҳаларни, айни вақтда шаклларини ҳам янгича белгилаб олиш муҳимдир. Корхоналарни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ходимларни улар турмуш даражаси пасайиши хавфидан ҳимоя қилиш соҳасида фаолият дастурига эга бўлган партия ташкилотларигина ишонч қозониши мумкинлигига асосланиш зарур. Демак, бошланғич ташкилотлари ўзларига хос ёндашувлардан фойдаланиб, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини, жамоаларнинг режалар ҳамда шартномавий мажбуриятларни бажаришдаги жавобгарлигини ошириш, меҳнаткашларга яхши пул топиш, жамоаларга эса ишлаб чиқаришни кучайтиришга имкон берадиган шарт-шароит яратишдаги ташкилотчилик мавқеини кучайтиришлари лозим.

Нотиқлар партия таркибини барқарорлаштириш тўғрисида гапириб, қуйидаги қонуний ҳолни алоҳида таъкидладилар: партия ташкилоти қаердаки ишлаётган, қаердаки унинг овози эшитилаётган бўлса, одатда ўша ерда партиядан чиқишлар кам бўлмоқда, одамлар КПССга қабул қилинмоқда. Бу ўринда бошланғич партия ташкилотлари тутган йўлга кўп нарса боғлиқдир. Шундай мисол келтирилди: 1990 йилда Ўзбекистон ва Тожикистон бошланғич партия ташкилотларида партияга қабул қилинганлар сони партиядан чиққанларга нисбатан анча кўпдир. Ушбу тамойил бу йил ҳам сақланиб қолди. Литва ССР жамоа хўжаликларининг бирида 1990 йилнинг июлида партия ташкилоти қайта тикланган ва у аввалига тўрт коммунистдан иборат бўлган эди. Ҳозир коммунистлар ниҳоятда оғир сиёсий муҳитда ишлашларига тўғри келаётганига қарамай, у ўз сафига яна 11 кишини, асосан ёшларни қабул қилди.

Муҳокама натижасида қарор қабул қилинди. Унда минтақа кенгашлари якунларига асосланиб, бошланғич партия ташкилотларининг янги шароитдаги фаолиятининг устун йўналишлари аниқланди.

Марказий Комитет котибияти Удмуртия жумҳурият партия ташкилотининг минтақа корхоналарида мудофаа саноатини конверсиялаш давлат дастурини амалга ошириш ва ишлаётганларни ижтимоий ҳимоя қилишни таъминлашга ёрдам беришга доир ишини муҳокама қилди. Мазкур масала юзасидан сўзга чиққан КПСС Марказий Комитети котиблари В. М. Фалин, Б. В. Гидаспов, Е. С. Строев, Москва шаҳар партия комитетининг биринчи котиби Ю. П. Прокофьев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Президенти ҳузуридаги мудофаа кенгаши раисининг ўринбосари О. Д. Бакланов Удмуртия партия ташкилотлари конверсия жараёнига кўрсатаётган катта сиёсий таъсирини таъкидладилар. Котибият Удмуртия жумҳурият партия комитетининг мазкур йўналишдаги фаолиятини маъқуллади ва уни бошқа партия комитетлари фойдаланиши учун тавсия этди.

Мажлисда КПСС ичида ахборот алоқаларини яхшилаш, ахборотни қайта ишлаш марказида янада самаралироқ фойдаланиш масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг илгари Қорақалпоғистон жумҳурият комитетида котиб— деҳқончилик сиёсати масалалари бўлимининг мудири бўлиб ишлаган Д. Н. Шамшетовни Қорақалпоғистон жумҳурият партия комитетининг биринчи котиби этиб тайинлаш тўғрисидаги; РСФСР Компартияси Марказий Комитетининг илгари КПСС Кабарда-Балқария вилоят комитетининг иккинчи котиби бўлиб ишлаган Б. М. Зумақуловни Кабарда-Балқария жумҳурият комитетининг биринчи котиби этиб тасдиқлаш тўғрисидаги; Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг илгари Могилев вилоят партия комитетининг иккинчи котиби бўлиб ишлаган В. А. Поповни мазкур вилоят партия комитетининг биринчи котиби этиб тайинлаш тўғрисидаги; Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг илгари Фрунзе шаҳар Ленин район партия комитетининг биринчи котиби бўлиб ишлаган А. Д. Сулаймонқуловни Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби этиб тасдиқлаш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ МАТБУОТ МАРКАЗИ

Етти хазинанинг бири

ЧОРВОҚ МАРЖОНЛАРИ

Чорвоқ денгизи сув ости дунёси лосось уруғига мансуб қимматбаҳо пеляди балиқлари билан бойиди. Бу ерга ана шу балиқ чавоқларидан 600 минг донаси олиб келиб ташланди. Сунъий денгиз кўп йиллардан бери олимлар ва мутахассисларнинг эътиборини ўзига жалб этиб келяпти. Улар бу ерда балиқчиликни ривожлантириш мақсадида илмий тадқиқот ишлари олиб боришмоқда. Қуёшли май кунларининг бирида сув омбори соҳилидаги Сижжак қишлоғида Шимолий Муз океани дарёларида яшайдиган бу балиқ чавоқларини кўчириб келтириш юзасидан бошланган ишлар ниҳоясига етказилди.

Бу иш денгиздан неча юзлаб километр нарида — Қирғизистонда бошланган эди. Ўтган йилнинг декабрида СССР балиқ етиштириш Бош бошқармасининг Бишкекдаги Ўрта Осиё минтақа ишлаб чиқариш станциясининг мутахассислари юксак тоғда жойлашган Сон кўлида иқлимга мослаштирилган пеляди увулдириқларини етиштирган эдилар.

Балиқ чавоқлари Пржевальский заводининг цехларида боқилади. Вақти келиб балиқ чавоқлари махсус идишларга жойлаштирилди ва автомобиль ҳамда авиатранспорт ёрдамида Ўзбекистонга келтирилди. Пржевальскдан Сижжаккача бўлган йўл 17 соатда босиб ўтилди.

Бу ишга бошчилик қилган Ўзбекистон балиқ етиштириш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Б. Обидов «нозик юк» эсон-омон олиб келинганини айтди. Йўл узоқ бўлишига қарамай, балиқ чавоқларига етарли ҳарорат, зарур шарт-шароит яратишга муваффақ бўлинди. Уларнинг жуда оз қисми нобуд бўлди, пеляди болаларининг бу туркуми сув ҳавзасида худди аввалгидек шароитга кўникишига ишончимиз бор. Чунки 1984 йилдан бошлаб ҳар йили Чорвоқ сув омборида ана шу балиқ иқлимга мослаштирилмоқда.

Агар бу гал келтирилганларини ҳисобга олсак, денгизга жами 4 миллионтага яқин пеляди болалари қўйиб юборилди. Унинг яшаши ва ривожланишига кўп омиллар таъсир қилмоқда. Асосийси озуқа базаси бўлиб, бу база ҳам қирғизистонлик балиқчилар ёрдамида вужудга келтирилди. Кейинги йилларда Чорвоқ сув омбори балиқларга ем бўладиган турли-туман майда жонзодлар билан бойитилди. Мутахассисларнинг фикрига қараганда, энди пеляди балиқларини боқиш учун сувда етарли ем бор. Ана шу ем илгари бу ерга ташланиб, ҳозир кўпайиб кетган зоғора ва иссиққўл гулмоҳиси балиғига ҳам етиб ортади.

— Пеляди жуда мазали балиқ, у бу ерда тез кўпаймоқда, натижада балиқчилар ва овловчилар орасида анча машҳур бўлиб кетди, — дейди «Ўзбекрибвод» мутахассиси М. Шаропов. — Мамлакат балиқ етиштириш бош бошқармаси ўзининг жумҳурият ва минтақа ҳавза бошқармалари орқали шимолдан келтирилган ана шу балиқни мамлакат Европа қисмининг кўллари ва дарёларидагина эмас, айни вақтда жанубий жумҳуриятларнинг тоғли сув ҳавзаларида ҳам мослаштириш юзасидан тажриба ўтказмоқда. Бинобарин, овланадиган балиқларни тўла иқлимга мослаштириш ва уларни кўпайтириш учун анчагина вақт керак.

Биз Чорвоқ сув омборида саккиз йилдан бери пеляди балиғини кўпайтириш билан шуғулланаяпмиз. Азмойиш олиш мақсадида ов қилганимизда, тўрга вазни икки килограммгача бўлган пеляди балиғи илинмоқда.

Бу эса улар иқлимга яхши мослашганидан далолат беради. Лекин, бунга қараб уларнинг табиий кўпайтирилиши етарли даражада бўляпти ва ов қилиш мумкин, деб бўлмайди. Узоқ муддат туб илмий текширишлар олиб боришимиз, аниқ илмий биологик асосларга таяниб, ҳавзадаги товар балиғининг умумий ҳажмини, уни қанча миқдорда овлаш мумкинлигини аниқлашимиз зарур. Бизда ҳозирча бундай маълумотлар йўқ. Тегишли илмий муассасалар Ўзбекистон балиқ концернининг буюртмасига кўра ана шу иш билан шуғулланишлари керак.

Чорвоқ сув омборининг теварак атрофи бўстонлиқликлар чирчиқликлар, тошкентликлар. жумҳуриятимиз бошқа минтақалари аҳолиси учун севимли оромгоҳга айланган, улар ана шу шимолдан келтирилган балиқни қачон тотиб кўришлари мумкин? Бунга ҳали анча бор. Пеляди балиғини овлаш маъносида Ўзбекистон балиқ етиштириш бошқармаси мутахассисларининг фикрини тушунса бўлади: яхшиси бироз сабр қилиш керак, сабр таги раҳмон дейдилар. Ўйламай-нетмай ов бошлаш балиқчиларнинг кўп йиллар мобайнида сарфлаган куч-ғайратларини чиппакка чиқариши, сув ости ҳайвонот дунёсига ўнглаб бўлмас зарар етказиши мумкин. Жумҳурият Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитети ҳузурида назорат олиб борувчи ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини сақлаш ҳамда улардан оқилона фойдаланиш жумҳурият давлат инспекциясида хабар қилишларича, Чорвоқ сув омборида пеляди балиқлари қандай ривожланаётгани, уларнинг аҳволи ўрганилмоқда, келаси йили шу балиқларни ов қилиш учун рухсат бериладиганга ўхшайди.

Шундай қилиб, сабр-қаноат қиламиз. Балиқ овини тақиқлайдиган амалдаги қонунга қарамай, уни овлаб бойлик орттиришга қарор қилганларга Ўзбекистон балиқ етиштириш бошқармасидан давлат инспектори Ю. Аҳмедов билан Бўстонлиқ район табиатни муҳофаза қилиш комитети инспектори А. Пўлатовнинг сўзларини айтмоқчиман: тартиббузарлар қаттиқ маъмурий жавобгарликка тортиладилар, уларга катта пул жаримаси солинади. Тартиббузарликларнинг пайини қирқишда ерлик кишилардан ташкил топган кўпдан-кўп фаоллар инспекторларга ёрдам беришлари мумкин.

...Шахсан мен ана шу балиқдан тотиб кўрганман— ўтган йили азмойиш тариқасида қилинган овдан сўнг иккита балиқни қўлимга тутқазишган эди. Уни қуруқ шох-шаббалардан гулхан ёқиб, дудлаб пиширган эдим. Бу таом ҳар қандай дастурхонга кўрк бўлиши мумкинлигига шоҳидлик бераман.

Ю. ЗРЯШЕВ,
ЎзТАГ мухбири.

Ғалаба районидаги «Балиқчи» давлат хўжалиги меҳнаткашлари шаҳарликлар дастурхонига йилига 9 минг тонна сифатли маҳсулот етказиб бериш учун самарали меҳнат қилишмоқда. Бу ерга Москва областидан, Америкадан балиқлар уруғи келтирилиб кўпайтирилмоқда.

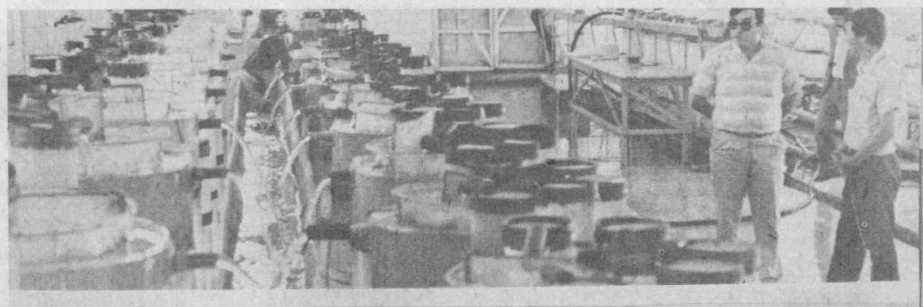

СУРАТЛАРДА: 1. Балиқ уруғи бўлинмасида. 2. Ишчилар Б. Бўриев, А. Эрназаровалар озуқа тарқатишаётир. 3. Тажрибали балиқбоқар Т. Ким.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

ВАШИНГТОН. АҚШ Ҳарбий-денгиз кучлари вазирлиги «Трайдент-2» туридаги сув ости атом ракета кемаларини энг сўнгги моделдаги ядровий каллаклар билан жиҳозлаш чоғида вужудга келган қийинчиликлар муносабати билан ташвиш билдирмоқда. Бунинг сабаби шундаки, «Дифенс ньюс» газетасининг хабар қилишича, Америкадаги ядро қуроллари учун плутоний портлатгичлар ишлаб чиқарадиган бирдан-бир корхона — Роки-флэтс (Колорадо штати)даги атом комплекси унинг ишлаб чиқаришида «хавфсизлик муаммолари» аниқланганлиги муносабати билан 1989 йилнинг ноябрида ёпиб қўйилган. «Трайдент-2» ракеталарига ўрнатиладиган энг янги МК-5 ядровий жанговар каллаклар ана шундай портлатгич билан жиҳозланади. Плутоний портлатгичлар ишлаб чиқариш тўхтатилиши Пентагоннинг «Трайдент-2» дастурини бажариш режаларига тўғридан-тўғри хавф солади, дейишмоқда. АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг вакиллари бу дастурга мувофиқ Америка флотини қурол-яроғ билан таъминлаш учун 17 та ана шундай сув ости кемаси етказиб берилиши керак, ҳозиргача шундан тўрттаси ишга туширилган. Шу муносабат билан газета «Трайдент-2» ракета тизмаси билан қуролланган навбатдаги бешинчи сув ости кемаси олдинги туркумдаги сув ости кемаларига ўрнатилган МК-4 жанговар каллакли ракеталар билан жиҳозланса керак, деб таъкидлайди.

БЕРЛИН. Бирлашган Германияда ГБСПнинг собиқ аъзоларини таъқиб қилиш, бу партияни жиноятчилар ташкилоти деб кўрсатишга уриниш, немис диёрида социализм ишига садоқат билан хизмат қилган кишиларнинг ҳуқуқларини чеклаб қўйиш жаҳон жамоатчилигини жиддий ташвишга солиши лозим. ГДР собиқ раҳбари Эрих Хонеккернинг сиёсий баёнотида шу ҳақда гап боради. Э. Хонеккер АДН агентлигининг мухбири билан яқинда Москвада бўлган учрашув пайтида шундай баёнот билан чиқди. Э. Хонеккер билан суҳбат якшанба куни «РТЛ» телепрограммаси орқали олиб кўрсатилди.

Вилли Штоф, Хайнц Кесслер ва собиқ ГДРнинг бошқа раҳбарлари қамоққа олинганини эшитиб дарғазаб бўлдим. Улар мустақил социалистик немис давлатининг хавфсизлигини таъминлашда айбланмоқдалар. ГДР айни бир пайтда Варшава шартномасининг ғарбий чегараси эди. Бинобарин, улар Европада ва бутун дунёда тинчликни сақлашга кўмаклашганлар. Бу иш ҳуқуқ меъёрларига қараб эмас, балки сиёсий манфаатлар билан қилинганлиги мутлақо равшан, дейилади суҳбатда. Ҳаёт ўртага қўйган муаммоларни ҳал этишда ўч олиш энг ёмон маслаҳатчидир. Бундан буён ҳам шу йўлдан бориб, Германия бирлашгандан кейин вужудга келган сиёсий ва иқтисодий қийинчиликларни енгиб ўтиш мумкин эмас, деб таъкидлайди Э. Хонеккер.

ГДРнинг собиқ раҳбари журналист билан суҳбатда сиёсий муҳожирликда эканлигини ва ўзига нисбатан билдирилган бирдамлик учун СССРдан миннатдор эканлигини айтди.

НАЙРОБИ. Эфиопияда дам олиш кунларида уруш ҳаракатларининг янги алангаси чиқди. Юнайтед пресс интернэшнл агентлигининг Аддис-Абебадаги манбаларга таяниб хабар қилишича, мухолиф Эфиопия халқ инқилобий партиясининг отрядлари шимолий Гондэр вилоятининг маъмурий маркази Гондер шаҳрини эгалладилар. Бу партия ўтган сешанба куни мамлакатда ҳокимиятни ўз қўлига олган Эфиопия халқ инқилоби демократик фронти билан рақобат қилмоқда. Узоқ вақт давомида ҳаракатсиз ҳисобланган бу тўдада ҳозир 50 мингтадан 80 мингтагача жангчи бор, деб таъкидлайди агентлик. Бу тўда мамлакат шимолидаги ғарбий ва шарқий Гожам вилоятларида кутилмаганда катта ҳужумга ўтиб, ўзининг ҳаракат қила бошлаганлигини кўрсатди. Аддис-Абебадан олинган хабарларга қараганда, Эфиопия халқ инқилобий партияси ҳукумат армиясининг собиқ ҳарбий хизматчиларига мурожаат қилиб, уларни шу партия сафига киришга даъват этган.

ЖАКАРТА. Индонезия пойтахтида Камбоджадаги можарони сиёсий йўл билан бартараф этишга бағишланган маслаҳатлашувларнинг навбатдаги даврасн бошланди. Унда Камбоджа Олий Миллий Кенгаши (ОМК) таркибига кирувчи Камбоджа томонлари вакиллари, Индонезия ва Франция, яъни Камбоджага бағишланган халқаро Париж конференциясининг ҳамраислари делегациялари, шунингдек БМТ Бош котибининг махсус вакили қатнашмоқдалар. Камбоджа Вазирлар Кенгашининг раиси Хун Сеннинг Шаҳзода Нородом Сианук билан бўлиб ўтган учрашуви чоғида (у ҳалигача ОМК аъзоси эмас) муҳим аҳдномаларга эришилди. Хун Сеннинг айтишича, Нородом Сианук бу ерда ялпи сайлов ўтказилгунга қадар ўтиш даврида Камбоджа давлат мустақиллиги рамзи бўладиган ОМК раиси, Хун Сен эса шу идора раисининг ўринбосари бўлади, деб келишиб олинди. ОМК аъзолари сонини 12 тадан кўпайтириб, ҳар икки томондан еттитадан вакилдан иборат қилиб 14 тага ўтказиш, шу тариқа ҳар иккала томон вакиллари тенглигини сақлаб қолиш кўзда тутилган.

Муштарий мулоҳазалари

ЖОНДОРНИНГ КЕЧАГИ ЧИРОЙИ ҚАНИ?

«Беназир адиб Садриддин Айний билан бир мадрасада сабоқ олганмиз. (Айний домла ўз эсдаликларида бу ҳақда ёзганлар — М. Р.). У киши Жондорда бир муддат қозилик ҳам қилганлар. Йиллар ўтиб, бу муҳтарам зот билан Бухорода тасодифан учрашиб қолдик. Жондорда умргузаронлик қилаётганимни эшитган устознинг чеҳраси ёришиб кетди. «Бай-бай, — дедилар ўзгача бир кўтаринкилик билан. — Бу юртнинг асал тутларию, қовунларидан татиган ҳар қандай чиллашир бемор ҳам ўрнидан даст туриб кетади. Жаннат, жаннатнинг нақ ўзи. Аммо сиз, қорижон, бахтли одам экансиз. Энди бир гап. Хешу ақрабо, ёру бирoдарлардан бирортаси бу дунё жаннатини кўрмоқчи бўлса, сизнинг олдингизга юбораман. Салим қорига учрашасан, дейман. Борган меҳмонга Жондор мачитларини кўрсатасиз. Боғу-роғларга саёҳат қилдирасизу, қайтаётганида мен учун бир челак анжир бериб юборасиз».

Бу ҳикояни талабалик йилларимда оиламиз улуғи — раҳматли Салим қоридан эшитганман. Эсимда: ёзнинг жазирама кунларидан бири эди. Ҳовлидаги балхитут соясида ўтириб, нақ уч соат гурунглашдик. Суҳбат мавзуи қишлоғимизнинг бой ўтмиши ҳақида бўлиб, у киши ўзгача иштиёқ билан сўзлардилар. Айний домла бу дунё «жаннат»ини кўрмоқчи бўлган ёру дўстларини йўлладиларми, йўқми — билмадим. Аммо ўшанда ота-боболарим киндик қони тўкилган Жондорнинг кечмиши ҳақида аниқ тасаввур ҳосил қилдим, десам лоф бўлмас.

Жондор... Бир вақтлар у Бухоро амирлигининг кўркам ва сўлим мавзеларидан ҳисобланган. Яқин-атрофдаги мачит ва мадрасалар қурилишида моҳир усталар тер тўкишган. Деярли ҳар бир қишлоқнинг ўз мачити бўлган, дейишади. Зарафшоннинг ҳаётбахш суви экинларга қон ва жон бағишлаган. Нақл қилишларича, Эрон шоҳининг одамлари бу ерга келиб, қовун пишиғини кутишаркан. Полиздан узилган тотли неъмат эвазига деҳқонни тилла танга билан сийлашгани ҳақида маълумотлар бор. Жондорликлар бу қишлоқни «Эроншоҳ» деб аташгани бежиз бўлмаса керак. Тарихий манбалар шерози қовун уруғини эронликлар келтиришгани, бу ерда қовуннинг бир юз саксон тури етиштирилганидан гувоҳлик беради. Жондор қоракўл териларини, халқ пазандалари тайёрлаган таъми тилёрар ширинликларни айтмайсизми! Улар ўз вақтида нафақат воҳада, балки ундан олисларда ҳам маълум ва машҳур бўлган.

— Атоқли партия ва давлат арбоби Файзулла Хўжаевнинг Жондорга ташриф буюриши катта сайлга айланиб кетганди, — дея эслайди кекса педагог Чори Темиров. — Оддий халқ уни беҳад ҳурмат қилишини ўшанда кўрганман. Ф. Хўжаев одамларни суҳбатга чорлади, уларнинг оилавий аҳволи, тирикчилиги билан қизиқди. Бу фидойи инсоннинг самимий, ҳароратли сўзлари хотирамда муҳрланиб қолган.

Улуғлар қадами теккан, катта бир районнинг маркази ҳисобланган бу кўҳна маскан ҳозир қай аҳволда? Ҳар гал Жондорда бўлганимда қалбимни маҳзун туйғулар чулғайди. Шу тупроқ фарзанди бўлганим учун унинг тақдири ва келажагига ўзимни дахлдор, деб биламан. Юртдошларим марҳум Ҳамро Маҳмудовни ҳурмат билан эслашади. Бир неча йил Свердлов район фирқа комитетининг биринчи котиби бўлган бу инсон халқ фаровонлиги йўлида хайрли ишларни амалга оширган. Посёлка марказидаги кўпгина бинолар, ундан муносиб ёдгорлик сифатида қад кўтариб турибди. Район ободончилигини таъминлашда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Теша Салимов, тадбиркор раҳбар Иброҳим Норовларнинг ҳам катта хизматлари борлигини таъкидлаш жоиз.

Эллигинчи йилларнинг охирларида «йириклаштириш» ғояси пайдо бўлдию район тугатилди, марказ Ромитанга кўчирилди. Аммо бу билан оддий халқ ҳеч нарса ютгани йўқ. Қайтанга бир ташвиши ўн бўлди. Хўжалик юритиш қийинлашди, бошбошдоқлик авж олди. Бу дунёнинг ишлари қизиқ. Биров тузса, биров бузади. 1968 йилда район қайтадан ташкил этилиб, унга аввалги номи берилди. Кейин нима бўлди, дерсиз. Замонга қараб қарашлар, мезонлар ҳам ўзгариб бораркан. Фирқа байроғи остида иш юритадиган ҳар бир раҳбар ўз аъмоли, фаолияти эртами-кечми, холисонилло баҳо олишини билиши керак. Эл назаридан қолишдан каттароқ фожиа йўқ. Турғунлик йилларида илдиз отган якқаҳокимчилик Жондор қиёфасида ҳам ўз таъсирини қолдирди. Уни «замонавийлаштириш» шиори остида асрий чинорлар, дов-дарахтлар кесилди, мачитлар бузилди. Тавба, деб ёқангни ушлайсан, киши. Шунчалик шафқатсизлик қилиш шартмиди? Амал курсиси одам танламас экан. Унга ўтирганнинг ошиғи олчи, ҳар бир гапи қонун. Ўтган йиллар ичида раҳбарлик жиловини кимлар тутмади, дейсиз. Лекин районда улардан ҳисоб сўрайдиган бирон мард топилмади. Натижада Жондордан файз кетди, боғ-роғлар қуриди, миллий анъаналар унутилди. Ҳурматли муштарийлар бизни тўғри тушунишларини истардик. Амалга оширилган ва оширилаётган хайрли ишлардан кўз юммоқчи эмасмиз. Ниятимиз — буюк аждодлар яшаб ўтган табаррук юртни бенуқсон кўриш, холос. Ушбу мақолани ёзишдан мақсад ҳам шу.

Қадимий Жондор ва унинг теварак-атрофи ҳозир Свердлов райони дейилади. Бир жамоа хўжалиги ҳам шу ном билан юритилади. Яков Михайлович Свердлов оташин инқилобчи, йирик партия ва давлат арбоби эканлиги ҳаммага яхши маълум. Унинг шахсига шак келтирмоқчи эмасмиз. Лекин бир кишининг номини бу қадар суиистеъмол қилишга ҳожат борми?

Ҳақиқатнинг бетига тик қарайдиган, кўзимизни каттароқ очадиган пайт келди. Шундай деяпман-у, кўнглимнинг бир чети ғаш. Биз ғафлат уйқусидан ҳали-бери уйғонолмайдиганга ўхшаймиз. Хатоларимиз кўп, йўқотишларимиз ҳадсиз-ҳисобсиз. Лоақал қатағон йилларидаги аянчли ҳангомаларни эслайлик. Рост сўзни айтган қанчадан-қанча бегуноҳ кишиларнинг ёстиғи қуримади, дейсиз. Хурофотга қарши кураш ниқоби остида эски китоблар йиғиб олиниб, ўтга ташланди. Шу тариқа тарихимиз энди, кўҳна ўтмишимиз, бой маданиятимиз ёнди. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, бир неча минг аҳоли истиқомат қиладиган Жондорда бугун бирорта мачит, муқаддас жой қолмаган. Бу жаҳолатпарастлигимиз оқибати эмасми?

Район марказидан кунботар томонга қараб уч-тўрт чақирим юрсангиз, Маҳмуд Торобий қалъаси харобаларига кўзингиз тушади. Халқимиз тарихида ўчмас из қолдирган бу жасур инсон асли жондорликдир. Минг афсуски, унинг хотирасини абадийлаштириш пайсалга солиб келинаяпти. Ваҳоланки, бундай улуғ зотлар билан фахрланишимиз керак. Яқинда эшитиб қолдим: марказда қурилган янги маданият уйини Торобий номи билан аташибди. Хайрият, нақадар хайрли, савоб иш! Эрк учун жон фидо қилган қаҳрамонлар руҳини шод этиш бурчимиздир. Бундай инсонларни халқ улкан чинорга қиёслайди. «Чинор омон бўлса, сояси бизники», деган гап бежиз эмас. Бу ҳикматда теран маъно бор. Ҳар гал она юртим— Жондорда бўлганимда шулар ҳақида ўйлайман. Дилимни армонли бир савол ўртайди: «Чинорларинг қани, Жондор?».

Муҳаммад РАСУЛ.

БОЗОР БЕДАРВОЗАМИ?

Ўтган пайшанба куни Бухоро вилоятининг колхоз бозоридаги айрим магазинларга кириб нарх-навони 4—5 баробар ошганидан ёқа ушладим. 1 сўм 70 тийинлик сочиқнинг ҳозирги нархи 8 сўм, 80 тийинлик «Въяз»нинг нархи эса 4 сўму 20 тийин. Айниқса нон ва ун маҳсулотлари қиммат сотилаётганлиги кишини ғазабини қўзғайди.

Ахир Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг IV сессиясида «нон ва ун маҳсулотларининг нархи қимматлашмайди» дейилган эди-ку?

Бухоро вилоятидаги айрим район ва қишлоқ магазинларидаги бу ҳолни қандай тушунмоқ керак?

Асосан қишлоқ магазинларининг сотувчилари фурсатдан фойдаланиб, давлат молларини хаёлларига келган нархда сотаётганликлари сир эмас. Бир нима, деб кўринг-чи? Жавоби тайёр:

— Ака, ўзингиз кўриб турибсиз шароитни, бирон нарса ташламасангиз, бирон нарса ололмайсиз. Мен сизларни ўйлаб шундай қилаяпман, — дейишади сурбетларча.

Деҳқон шўрлик нима қилсин? Олади. Шунисига ҳам шукр. Ахир талон билан олган икки шиша пахта ёғи, 2 килограмм гуруч билан кун кўрсинми, меҳмон кутсинми?

Қорни тўқнинг қорни оч билан иши йўқ, деганларидек, афсуски, савдо раҳбарлари халқнинг аҳволи билан заррача қизиқишмаяпти. Иқтисодий тангликдан азоб тортаётган эл учун савдо шохобчаларидаги юлғичларнинг қилмишлари дард устига чипқон бўлаяпти.

Бугунги долзарб масалалардан бири халқни моддий томондан ҳимоя қилиш, айниқса магазинлардаги юлғичликларни тузатиш чораларини кўриш лозим. Савдо ташкилотларида қайси мол нархига неча фоиз устама қўйилганлиги ҳисоб-китоб ҳужжатларига ва магазин пештахталарига ёзиб қўйилиши шарт. Шундагина фирибгар сотувчиларнинг «гирибонидан хиппа олиш» мумкин.

Серфарзанд қишлоқ аҳли ҳаётини шаҳар билан тақкослаб бўлмайди. Унга магазиндан килолаб ун олиш, граммлаб чой харид қилиш ачинарли бир ҳолдир.

Қачонки қўли қадоқ меҳнат аҳлининг дастурхони тўла нон, чўнтаги тўла пул, оғили тўла мол бўлса юрт бойийди, эл бойийди, ҳокимият бойийди, тўю ҳашам кўпаяди, меҳр оқибат ортади. Талончилик қачонгача? От бозорнинг ҳам бозоркоми бор-ку! Бизнинг бозорга ўтаётган давримизнинг бозоркомлари, нарх-навони назорат қилувчилар борми ўзи?

Н. САЪДИЕВ.

ПУЧ ВАЪДА

Семашко номидаги саломатликни тиклаш ва физиотерапия илмий-текшириш институтининг 2-клиникасида беморларни минерал сувлар билан даволашади. Шифохона «Ленинград» давлат хўжалиги ҳудудида жойлашган. Яхши даволаниш учун шароит яратилган. Бироқ ҳанузгача қишки кинотеатр қурилмаган.

Шу боис дам олувчилар йўл босиб «Ўзбекбирлашув» санаторийсидаги кинотеатрга боришга мажбур бўлишаяпти. Мутасадди ўртоқлар масала кўндаланг қўйилганда ваъдалар беришади. Аммо неча йилдирки, сўздан амалий ишга ўтилмаяпти.

Т. ДУСАНОВ,
Тошкент райони.

ҲАЁТИЙ НАҚЛЛАР

Учувчига ойнинг ўттизи ҳам қоронғу.

Порахўр билан гаплашаётганда бир қўлни чўнтакка солиб турган маъқул.

Қалам ҳақи ухлаган илҳом парисини уйғотиб юборади.

Янги бошлиқ бегоналашиб кетган ўнлаб қариндош-уруғларини топиб олади.

Ота-онанинг қарилик нафақаси — ишёқмас ўғилга насиба.

Ў. ҚИЛИЧЕВ.

— Эшматвой, бу қўш-қават уй қўзиқориндай тез пайдо бўлиб қолди-я!

— Эл насибасига чанг солган текинтомоқ дўкондорники-да!

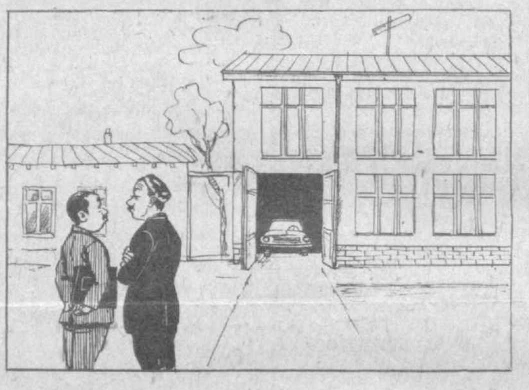

М. ЖЎРАЕВ чизган расм.

АРЗНИ КИМ ТИНГЛАЙДИ?

Ҳурматли редакция!

Биз — «чернобиллик»лар соғлиғимизни муҳофаза этиш борасида жуда қийналаяпмиз. Рўзнома, радио ва телевидениеда турли имтиёзлар яратилаётганлиги ҳақида кўп гапирилаяпти-ю, лекин буни биз сезмаяпмиз. Боз устига ҳужжат бериш ҳам чўзилиб кетди. Кунлар исиб, нурланиш ортиши оқибатида «Чернобиль» қатнашчиларида лоҳаслик, бош оғриғи, оёқ-қўл бўғинлари қақшаши, қувватсизлик каби хасталиклар кучаймоқда. Мутасадди ўртоқлар кўнгил сўрашади, таклифларимизни қўллаб-қувватлашади. Аммо амалий ишдан дарак йўқ. Ҳайронмиз, ноламизни тинглайдиган зот бормикан? Ўйлай-ўйлай севимли рўзномамизга Олтиариқдан мактуб йўллашга аҳд қилдик. Зора дарду-ҳасратимиз битилган номани ўқиган мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари қалбида меҳр-шафқат уйғонса.

М. ТОШХЎЖАЕВ,
А. ЖАЛОЛОВ,
Ю. ҚОДИРОВ ва бошқа «Чернобиль» қатнашчилари.

ОЛИМЛИККА ДАЪВОГАР

Ҳангома

Жамоа хўжалигининг клуби бу кеча гавжум бўлди. Биров қизиқишдан, баъзилар учрашувдан кейин ваъда қилинган саргузашт фильм иштиёқида келишган. Клуб саҳнасида халққа юзма-юз бўлиб колхоз раҳбарлари ва башанг кийинган меҳмон ўтирарди.

— Ўртоқлар! Тарихда бўлмаган воқеанинг гувоҳимиз,— раис Акбарали Каттаев йиғилишни очиб сўз бошлади, — Пахта териш машинаси ижодкорларидан бири, йирик олим Мавлонбек Мавлонович биз билан учрашгани келганлар. Мулоқот суҳбат тарзида бўлади. Қизиқтирган саволларингни тортинмай айтаберинглар. Ҳозир сўз азиз меҳмонимизга.

Қарсак остида оқ-сариқдан келган, ўрта бўй киши виқор билан минбарга келди. Ғоят жиддийлик билан гап бошлади:

— Донишмандлар илм олиш—игна билан қудуқ қазиш деганлар. Олим бўлиш эса, игна билан канал қазиш экан. Заводда пахта териш машинаси бўйича 198 нафар олим бор эди. Мен 199-олим бўлдим. Вазним тўрт ярим пуд. Ўқиган китобларим оғирлиги эса беш пуддан ошиб кетди. Ёзиб чизган қоғозларим салмоғи ҳам бир пуддан зиёд. Деҳқонча қилиб айтсак, олимлик диссертациям бир эшакка юк бўлади.

— Мавлонбек ака, бир пуд қоғоз қоралаб, қандай янгилик яратдингиз? — сўради инженер Валижон.

— Мен машина кабинасини беш қарич кенгайтирдим. Илгариги кабинага тўрт пудли ҳайдовчи аранг сиғарди. Кашфиётим туфайли ўн пудли паҳлавон ҳам бемалол жойлашадиган бўлди.

— Қолган 198 олимнинг ишларидан ҳам сўзлаб берсангиз, — механизатор Дилмуроджон таклиф киритди.

— Жойи жаннатда бўлгур отахон олимимиз Аввалий бундан ярим аср илгари пахта териш машинаси ихтиро қилган экан. Шундан бери шогирдларидан элликтаси ғилдиракни, элликтаси бункерни такомиллаштириб олим бўлди. Ўттиз нафари буёқ, яна шунчаси ўриндиқ бўйича илмий иш қилишди. Тутун чиқаргич, руль чамбараги бўйича ҳам бир қанча пирлар бор. Кибернетик олим Умидилло эса янги йўлдан бораяпти. У кабинага соқол-мўйлов қиртишлайдиган мослама ўрнатди. Ҳайдовчи ўриндиққа ўтириши билан темир қўл юзини сийпалайди, бир зумда қиртишлайди, атир сепади. Сочини тараб текислайди. Хуллас, мажнунсифат кишини ҳам бир зумда арчилган тухумдай йилтиратиб қўяди. Бироқ бу ихтирода ҳозирча камчилик бор. Яқинда синов пайтида мослама бузилиб қолди. Жазаваси тутиб эгасининг соқол-мўйлабини юлди. Соч тараётиб қулоғини қисиб қолганди, зўрға бўшатиб олдик. Шўрлик ҳозир касалхонада. Тузалиб чиқса, ишини давом эттиради. Шундан кейин ҳайдовчилар сартарошхонага боришдан қутиладилар.

— Чет элнинг машиналари яхшими ёки бизники? — сўради зал ўртасидан кимдир.

— Хориждан аллақачон ўзиб кетганмиз, — Мавлонбек Мавлонович фахр билан томоқ қирди. — Заводимиз дунёда энг ривожланган мамлакатлар Япон, Гирмон, Парангистон, Канада ва Англиядан ҳам кўп ва сифатли машина чиқаради.

— Наҳотки, шу рост бўлса? — шубҳаланиб сўради Дилмуроджон. — Хориж буюмлари пишиқ-пухта бўлишини кўрганмиз. Ўн йилдан бери сизларнинг машиналарингда пахта тераман. Сифати анча оқсайди.

— Адашманг! — олим кескин эътироз билдирди.— Бизнинг машиналар уларникидан ўн, ҳатто юз чандон афзал. Чунки бу мамлакатларда умуман терим машинаси чиқарилмайди. Биз ютуқлардан эсанкираб бир жойда тўхтаб қолганимиз йўқ. Машинани муттасил такомиллаштириб, энига ва бўйига тўхтовсиз ўстираяпмиз.

— Чўтир юз упа-эллик билан чиройли бўлмайди, — дейди Дилмуроджон донадона қилиб. — Бизга пахтани тўкмасдан тоза ва сифатли терадиган машиналар ҳаводай зарур. Шундайини қачон яратасизлар?

Илҳом билан сўзлаётган олим кутилмаган саволдан ўзини йўқотиб қўйди, афтини бужмайтириб ғудрради:

— Ҳаракат қилаяпмиз. Аммо бу чўққи қачон эгалланиши номаълум. Эҳтимол 299-олим буни уддалар. Ҳозирча кутинглар. Сабрнинг таги олтин дейдилар.

У шоша-пиша қоғозларини йиғиштириб, жойига ўтирди ва рангса шивирлади:

—Одамлар бетгачопар бўлиб кетишибди. Олимликни ёқлаётганда ҳам бунчалик қийналмаганман. Ҳаммомга тушгандай терладим-а!

Нўъмон МЎЙДИНОВ.

АНДИЖОН. Вилоят марказининг Қўшариқ мавзесида янги автомат телефон станцияси барпо этилмоқда. Бунёдкорлик ишларини 4-қурилиш-монтаж бошқармаси олиб бораяпти. Алоқа тармоғини шу йилнинг учинчи кварталида фойдаланишга топшириш кўзда тутилган.

СУРАТДА: муҳандис Хосиятхон Янтоқова алоқа ускуналарини дастлабки синовга ҳозирлаётган пайт.

Ш. АЛИМОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

НАСРИЙ МАСАЛ

СУПУРГИ

— Ҳаммаёқ мен туфайли топ-тоза бўлиб турибди. Бўлмаса ер юзи ифлос бўлиб кетарди... Мен... — жар солди супурги.

Кўп ўтмай боғичлари узилиб яроқсиз бўлиб қолди. Уни ахлатга қўшиб ташлаб юбордилар. Шундагина супурги боғичларисиз ҳеч вақо эмаслигини тушунди. Лекин кеч эди.

ОЛОВ ВА ҚОЗОН

Қозон мақтаниб қолди:

— Агар мен бўлмасам, одамлар ҳеч қачон мазали таом ея олмас эдилар.

— Оғзингга қараб гапир,— деди чарсиллаб ёнаётган олов ва ўчоққа ишора қилиб қўшиб қўйди, — ҳамма гап бирликда.

ТУТУН

Тутун булут бўлиш орзусида юқорига ўрлади-ю, шабадага учраб парчаланиб кетди. У осонликча булут бўламан, деб ўйлаган эди.

М. ТЎХТАНАЗАРОВ.
Избоскан райони.

• Спорт • Спорт • Спорт

ФАРҒОНАЛИК ҚИТЪА ЧЕМПИОНИ

Владиславово шаҳрида (Польша) оғир атлетика бўйича Оврўпо биринчилиги ниҳоясига етди. Унда совет полвонлари муваффақиятли қатнашдилар. Улар спортнинг бу тури бўйича баҳсларда тўртта олтин, тўртта кумуш, иккита жез медалларини қўлга киритдилар. Бошқача айтганда, мамлакатимиз вакилларининг ҳаммаси уйларига мукофотлар билан қайтишди.

Бу тош кўтарувчиларимизга умумкоманда биринчилигида ғалаба қилиш имконини берди. Кўп йиллардан бери спортчиларимизни шоҳсупанинг иккинчи поғонасига суриб қўяётган Болгария терма жамоаси бу сафар умумий ҳисобда кумуш медаллар билан кифояланишга мажбур бўлди.

Жумҳуриятимиз вакили, фарғоналик Игорь Содиқов совет штангачиларининг команда биринчилигида ғалаба қилишларига муносиб ҳисса қўшди. У 100 килограмм вазнли полвонлар баҳсида мамлакатимиз шарафини муваффақиятли ҳимоя қилди. Игорь икки курашда 405 килограммлик маррани ишғол этиб, рақибларидан ўзиб кетди ва Оврўпо чемпиони унвонига сазовор бўлди.

У яқиндагина жаҳон биринчилигида кумуш медаль соҳиби бўлган эди. Мана энди олтин медални қўлга киритди.

Баракалла, Игорь!

ИМКОНИЯТ ВА НАТИЖА

Мамлакат чемпионатининг ҳам олий, ҳам биринчи гуруҳида навбатдаги тур учрашувлари ниҳоясига етди. Афсуски, «Пахтакор» баҳсни бой берди. «Навбаҳор» ғалаба қилган бўлса, «Нефтяник» дуранг ўйнади.

Аввало олий гуруҳ мусобақасига тўхталиб ўтайлик. Пахтакорчилар кучлилар ўртасида пешқадамлик қилаётган Москва армиячиларининг шиддатли ҳужумига бардош бера олмадилар. Аммо натижа бошқача бўлиши мумкин эди. Учрашувни шарҳлаб турган Георгий Саркисянцнинг айтишича, ҳамюртларимиз нафақат ҳисобни очиш, балки яна бир-икки марта тўп уриш имкониятига эга бўлдилар. Афсуски, қулай вазиятлар бой берилди.

Пахтакорчилар энди Еревանга йўл оладилар. Улар 6 июнь куни бу ерда маҳаллий «Арарат» жамоаси билан учрашишади.

«Навбаҳор» ва «Нефтяник» эса сафарда яхши ўйнашди. Фарғоналиклар икки учрашув ўтказиб, уч очкони, наманганликлар эса икки очкони қўлга киритдилар. Ҳозир «Навбаҳор» тўртинчи ўринда бормоқда. «Нефтяник» эса ўн биринчи ўринга чиқди.

Энди жумҳуриятимиз вакиллари навбатдаги икки учрашувни ўз майдонларида ўтказишади. Волгограднинг «Ротор» ва Олмаотанинг «Қайрат» жамоалари навбат билан уларнинг меҳмонлари бўлишади. Демак, рақиблар анойилардан эмас. Биринчи клуб иккинчи ўринда бормоқда. «Қайрат» эса кейинги турларда муваффақиятли ўйнаб, мавқеини анча яхшилаб олди. Шунинг ўзи ҳам Наманган ва Фарғонада ўтадиган навбатдаги тур учрашувлари қизиқарли бўлишидан далолат беради.

ИККИ ПЕШҚАДАМ

Мамлакатимиз пойтахтида кекса шахматчи, собиқ жаҳон чемпиони, халқаро гроссмейстер Василий Смислов туғилган куннинг 70 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган халқаро мусобақада икки киши пешқадамлик қилмоқда. Булардан бири Василий Смисловнинг ўзидир. У яна бир карвонбоши Евгений Васюков каби 25 очко тўплаб, олдинга чиқиб олди.

Муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ САРОЙИДА

5—9 ИЮНЬ КУНЛАРИ
«САВОБ» хайрия фирмасининг
«ХИСЛАТ» соғломлаштириш маркази
Ўзбекистоннинг етакчи руҳий муолажакори, экстрасенс
Абдурафиқ ҒОФУРОВнинг
ЭРОН ва ТУРКИЯ мамлакатлари бўйлаб сафари олдидан

СОҒЛОМЛАШТИРИШ СЕАНСЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ

Биринчи сеанслардан сўнг (март ойида бўлиб ўтган), марказга йўлланган кўп сонли мактуб ва қўнғироқларда кишилар ўзларининг барча хасталиклардан фориғ бўлганларини баён этиб, муолажа сеансларини яна такрорлашни сўраганлар.

Эслатиб ўтамиз, А. ҒОФУРОВ барча касалликларни: муттасил бош оғриқлари, уйқусизлик, хафақон, бронхит, астма, қандли диабет, остеохондроз, полиатрит, артрит, юрак хасталиклари, ўпка, буйрак, жигар, ўт пуфаги, ошқозон-ичак, тери касалликларини даволайди. Умуртқа поғонаси, қўл ва оёқ суяклари жароҳатлангандаги оғриқларни йўқотади. Семизлик ва ориқлик, жинсий заифлик ва бефарзандлик каби дардлардан халос бўлишга ёрдам беради.

А. Ғофуров сеансларда қатнашиш имкониятига эга бўлмаган беморларнинг фотосуратлари орқали ҳам ўз таъсирини ўтказишдек ноёб қобилиятга эга.

Соғломлаштириш жараёнида муолажакор хоҳловчиларни руҳан ўзга сайёраларга юборади.

СЕАНСЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 12, 15 ва 17.00 ДА БОШЛАНАДИ.

Чипталар спорт саройи кассаларида ва ваколатли тарқатувчилар томонидан сотилмоқда.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 46-03-12, 46-07-53, 77-56-10.

JOINT SOVIET-INDIAN VENTURE
UNITECH INTERNATIONAL

«ЮНИТЕХ - ИНТЕРНЕШИЛ»

СОВЕТ-ҲИНД ҚЎШМА КОРХОНАСИ — ЗАМОНАВИЙ БИЗНЕСМЕНЛАРГА!

АГАР СИЗ:

— ташқи иқтисодий фаолиятни ташкил қилишда,

— қўшма ёки бошқа ҳар қандай ташкилотни тузишда,

— ҳуқуқий соҳадаги ҳужжатларни тузишда қийналаётган бўлсангиз;

— ташқи иқтисодий фаолият,

— валюта-молия ва халқаро тижорат алоқалари масалалари бўйича малакали маслаҳат олишга муҳтож бўлсангиз

БИЗГА МУРОЖААТ ҚИЛИНГ

БИЗ СИЗГА ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРНИ КЎРСАТИШГА ТАЙЁРМИЗ:

— Ўзбекистон ССР Молия вазирлигида қўшма корхонани рўйхатдан ўтказиш учун таъсис ҳужжатларини тайёрлаш;

— техникавий-иқтисодий асосларни ишлаб чиқиш;

— қўшма корхонани ташкил қилиш тартиби ва унинг фаолиятини бошқариб турадиган норматив ҳужжатларнинг тўлиқ тўплами билан таъминлаш;

— қўшма корхоналар ва корхоналарнинг ташқи иқтисодий фаолияти, хўжалик юритишнинг янгича кўринишлари, валюта-молия масалаларига оид бошқа хилдаги норматив ва услубий адабиётлар билан таъминлаш;

— шартномалар, битимлар, низомлар, қоидалар ва бошқа ҳуқуқий ҳужжатларни тузиш;

— ташқи иқтисодий фаолият соҳасида шерикларни танлаш, тижорат таклифларини аниқ масалалар бўйича йўналтириш, ёзишмалар ва сўзлашувларни ташкил қилишда кўмаклашиш;

— барча юқорида кўрсатилган масалалар юзасидан маслаҳатлар бериш.

Барча масалалар Ўзбекистон ССР қонунлари, республика вазирликлари ва маҳкамаларининг кўрсатмалари ва бошқа материаллари, маҳаллий бозор ва хўжалик юритишнинг ўзига хос жиҳатларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилади.

Билимдонлик, етказиб берилаётган ахборотнинг тўлиқлиги, энг муҳими — мижозларимизнинг ўз мақсадига етиши — бизнинг ишимизнинг асосий қоидасидир.

Сизларни қуйидаги манзилда кутамиз: 700097, Тошкент шаҳри, Волгоград кўчаси, «Ц» мавзеси (метронинг «СССР 50 йиллиги» бекати). «Юнитех-Интернешил» қўшма корхонаси, маркетинг бўлими.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 77-96-75, 77-56-91.

Ойнаи жаҳонда

5 ИЮНЬ, ЧОРШАНБА

ЖАҲОН АТРОФ-МУҲИТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ КУНИ

● ЎзТВ I

8.00 «Соғлом бўлай десангиз».
8.10 «Ҳамкорлик самараси», «Тушов кесиш». Телефильмлар.
8.50 «Юрак амри». Бадиий фильм («Тожикфильм»).
10.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Фақат қизлар учун».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Чумчуқвой». Мультфильм.
18.20 «Касаба уюшмалари ҳаётидан».
18.50 «Экология». Телеальманах.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Созимиз — овозимиз». Ўлмас Расулов, Мавлуда Самандарова.
20.30 Москва. «Время».
21.15 «Тилга эътибор».
22.00 «Ахборот».
22.20 «Адолат». Ҳуқуқий-публицистик видеоканал.
23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Кимсан, чавандоз?». Бадиий фильм («Қозоқфильм»).
00.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Фазога йўл». Телефильм.
19.15 «Манфаатларимиз йўлида».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Гитара оҳанглари».

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.15 «Ҳаёти деҳот». Телеойнома.
22.15 «Хотирот». Ғози Ниёз.

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.30 Ишчан чопар.
8.45 Лапарлар байрами. Кемерово шаҳридан кўрсатилади.
9.15 «Бир умрлик эр». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
10.30 «Чемпионлар билан бирга-ликда».
10.45 «Болалар мусиқий клуби».
11.30 ТСН.
11.45 ССР Иттифоқи Давлат академик Большой театрида америкалик хонанда Б. Хендрикс концерти.
13.15 «Гулхандан тортиб олинганлар». Телевизион ҳужжатли фильм.
13.45 «Циркни ҳамма севади». Свердловскдан кўрсатилади.
14.30 ТСН.
14.45 «Терговга киришилсин». Телевизион бадиий фильм. 2-фильм. 1-серия.
15.50 «Мусиқий хазина».
16.20 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
17.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.00 ТСН.
18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар» кўрсатувининг давоми.
19.05 «Русское трио» ижро этади.
19.20 «Қирдаги отишма». Телевизион бадиий фильм премьераси («Қирғизфильм»).
20.30 «Время».
21.15 «Кинопанорама».
22.50 «Меридиан». Халқаро янгиликлар.
23.05 «Мусиқа ва мода».

● МТ II

8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.20 Болалар учун фильм. 8.55 Мультфильмлар. 9.30 «Сизга ветеранлар...». «Объектив». Собиқ ҳарбий сураткашлар А. Устинов ва М. Савинлар билан учрашув. 10.05 «Ташланган Россия». Ҳужжатли фильм премьераси (Свердловск киностудияси). 10.25 Хор куйларидан концерт. Ванкувер ва Москва камер хорлари куйлайди.

* * *

13.30 «Омад кулиб боққан аёллар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 14.45 «Миклухо-Маклай кўчасида». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Союзтелефильм»).

* * *

18.30 «Алёшанинг эртаклари». Мультфильм. 18.45 Коллаж. 18.50 «Кумуш торлар». Мусиқий кўрсатув. 19.15 «Кўҳна вулқон тизмалари». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.30 «Доктор Гелиос». Ҳужжатли фильм. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати. Франциядан кўрсатилади. 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан). 21.15 Футбол. СССР чемпионати. «Динамо» (Москва) — «Спартак» (Москва). «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Урал тоғларида». Ҳужжатли фильм.

*

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

22.45 «Пульс». 22.55 Эстрада концерти.

*

23.55 «Ошиқ балиқча». Телевизион бадиий фильм («Қозоқфильм»).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

БУЮРТМА № 5386.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.40. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12